

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему: «Вдосконалення фінансової політики ПАТ «Дніпропетровський
стрілочний завод» в кризових умовах»

Виконала: студентка 2 курсу групи 8.0720-з
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та
страхування, освітня програма фінанси і кредит

А.Ю.Євlamp`єва

Керівник к.е.н., доцент Щєбликіна І.О.

Рецензент д.е.н., професор Зборовська О.М.,

Запоріжжя – 2021

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економічний
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Освітній рівень магістр
Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітня програма фінанси і кредит

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____ А.П. Кущик

« ____ » _____ 2021 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

Євламп'євій Альоні Юріївні

1. Тема роботи: «Вдосконалення фінансової політики ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» в кризових умовах»
керівник роботи: Щєбликіна Інна Олександрівна доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, к.е.н.
затверджені наказом ЗНУ від 30 червня 2021 р. № 967-с.
2. Строк подання студентом роботи: 16 листопада 2021 р.
3. Вихідні дані до роботи: данні фінансової звітності ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод», Державної служби статистики України, монографічні дослідження та наукові статті вітчизняних та зарубіжних авторів
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): визначити сутність, механізми фінансової політики підприємства, визначити можливі кризові явища, провести оцінку фінансового стану ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод», провести аналіз фінансової політики ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод», розробити шляхи подолання кризових явищ за допомогою фінансової політики.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): кваліфікаційна робота містить 10 рис., 8 табл.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Щебликіна І.О., доцент	05.07.2021 р.	05.07.2021 р.
2	Щебликіна І.О., доцент	12.09.2021 р.	12.09.2021 р.
3	Щебликіна І.О., доцент	03.10.2021 р.	03.10.2021 р.

7. Дата видачі завдання: 05 липня 2021 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	05.07.2021 р. – 30.07.2021 р.	виконано
2.	Виконання вступу	01.08.2021 р. – 08.08.2021 р.	виконано
3.	Виконання розділу 1	09.08.2021 р. – 12.09.2021 р.	виконано
4.	Виконання розділу 2	13.09.2021 р. – 01.10.2021 р.	виконано
5.	Виконання розділу 3	2.10.2021 р. – 16.10.2021 р.	виконано
6.	Формулювання висновків	17.10.2021 р. – 01.11.2021 р.	виконано
7.	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	01.11.2021 р. – 15.11.2021 р.	виконано
8.	Подання роботи на кафедру	16.11.2021 р.	виконано

Студент _____ А.Ю.Євламп'єва
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ І.О. Щебликіна
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ І.Ю. Кисільова
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 93 с., 10 рис., 8 табл., 71 джерело, 4 додатки.

Об'єктом дослідження є шляхи та механізми вдосконалення фінансової політики.

Предметом дослідження є формування механізмів в процесі управління фінансовою політикою підприємства в кризових умовах.

Метою роботи є вдосконалення фінансової політики підприємства в кризових умовах, за допомогою механізмів та методів управління.

Завдання: 1) аналіз літературних даних з питань формування та виконання фінансової політики; 2) оцінка діяльності ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» 3) оцінка та аналіз фінансового стану ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» 4) аналіз фінансової політики ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» 5) розробка шляхів вдосконалення фінансової політики ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» в кризових умовах.

Методи досліджень: метод математичного моделювання, метод узагальнення, дедукції та індукції, комплексного аналізу та синтезу, системний та комплексний підхід.

Одержані результати та їх новизна: 1) отримано механізми фінансової політики; 2) розроблено шляхи вдосконалення фінансової політики.

Практичне значення одержаних результатів. Пропозиції щодо формування, виконання та ефективного управління фінансовою політикою підприємства в кризових умовах, можуть бути використані в діяльності виробничих підприємств.

ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА, МЕХАНІЗМИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ, УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ПОЛІТИКОЮ, МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ, ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ, КРИЗИ, КРИЗОВІ ЯВИЩА

SUMMARY

Qualification work: 93 pp., 10 fig., 7 tab., 71 references, 4 annex.

The object of the research is ways and mechanisms to improve financial policy.

The subject of the research is the formation of mechanisms in the process of management of enterprise financial policy in crisis conditions.

The purpose of the work is to improve the financial policy of the enterprise in crisis conditions, using the mechanisms and methods of management, analysis and research of the enterprise using the financial policy of the enterprise.

Tasks: 1) analysis of literature data on the formation and implementation of financial policy; 2) assessment of the activities of Dnipropetrovsk railway switch plant (JSC „DNSZ”) 3) assessment and analysis of the financial condition of Dnipropetrovsk railway switch plant (JSC „DNSZ”) 4) analysis of the financial policy of Dnipropetrovsk railway switch plant (JSC „DNSZ”) in crisis conditions 5) development of ways to improve financial policy of Dnipropetrovsk railway switch plant (JSC „DNSZ”) in crisis conditions; 6) analysis of financial stability of the company in terms of implementing financial policy on the possibility of crises.

Research methods: method of mathematical modeling, method of generalization, deduction and induction, complex analysis and synthesis, systematic and comprehensive approach.

The results obtained and their novelty: 1) mechanisms of financial policy were obtained; 2) ways of perfection of financial policy of enterprise in crisis conditions were developed; 3) the analysis of financial performance of enterprise was carried out; 4) drawbacks and advantages of the financial policy of the enterprise in crisis conditions were revealed; 5) the possible ways of the decision of the crisis phenomena, by means of financial policy of the enterprise are defined. the problems arising as a result of unbalanced financial policy are systematized, and methods, mechanisms, and ways of its improvement are offered

According to the results of research and analysis of financial policy at the enterprise, possible ways of predicting crisis phenomena and solving problems related to them are proposed.

The practical significance of the obtained results. Proposals on formation, implementation and effective management of the financial policy of the enterprise under crisis conditions can be used in the activities of production enterprises.

FINANCIAL POLICY, FINANCIAL POLICY MECHANISMS, FINANCIAL POLICY MANAGEMENT, MANAGEMENT METHODS, INDICATORS OF ASSESSMENT OF FINANCIAL CONDITION, CRISES, CRISIS PHENOMENA

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ В КРИЗОВИХ УМОВАХ	11
1.1 Сутність фінансової політики підприємства та її значення.....	11
1.2 Основні механізми фінансової політики для подолання кризових явищ	20
1.3 Методи оцінки фінансової політики підприємства в кризових умовах.	30
2 КОМПЛЕКСНЕ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	36
2.1 Організаційно-економічна характеристика ПАТ«Дніпропетровський стрілочний завод».....	36
2.2 Аналіз фінансового стану для виявлення рівня фінансової політики на підприємстві.....	47
2.3 Оцінювання фінансової політики ПАТ«Дніпропетровський стрілочний завод» в кризових умовах.....	63
3 НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ В КИЗОВИХ УМОВАХ ПІДПРИЄМСТВ	67
3.1 Вдосконалення механізмів фінансової політики підприємства	67
3.2 Шляхи попередження виникнення кризових явищ за допомогою фінансової політики підприємства.....	78
ВИСНОВКИ.....	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	87
ДОДАТКИ	94

ВСТУП

Фінансова політика підприємства відіграє головну роль у його функціонуванні. В рамках нестабільної світової економіки надважливо втілювати ефективну фінансову політику на підприємстві. Світові економічні кризи та кризові явища які виникають всередині підприємства можна регулювати та передбачати саме за допомогою проведення фінансової політики. [1].

Механізми виконання фінансової політики за умов виникнення кризових явищ на підприємстві досліджували: В.Дем'янишин, В.Д'яченко, І.Озеров, Є.Іонін, І.Запатріна, М.Крупка, В.Зимовець, О.Александров, Т.Єфименко.

Реалізується фінансова політика на всіх рівнях об'єкта управління за допомогою фінансових ресурсів. Фінансова наука будується саме на основі фінансової політики. Фінансова політика виражається в необхідності максимального досягнення цілей керівництва підприємства, розв'язання протиріч між виконавцями політики та роботодавцями [2].

Визначається, що підприємець формуючи фінансову політику повинен чітко представити собі поставлені цілі, інструменти, прийоми, механізми, можливості та способи для її досягнення. Сам процес проведення фінансової політики має потребу в правильному підборі механізмів, способів, форм та засобів реалізації. Багатоваріантність, багатокomпонентність та багатофакторність керування фінансами, це особливості на які спрямована фінансова політика, з метою виконання визначених завдань для досягнення цілей. В результаті чого підприємство може стати не залежним від зовнішніх та внутрішніх чинників та обставин [3].

Тому фінансова політика на підприємстві є необхідним елементом управління, за допомогою неї можна запобігти виникнення кризових явищ, та вона визначає здатність втілювати цілі та задачі діяльності підприємства, та втілювати інтереси сторін у процесах виробництва.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є визначення стану фінансової політики на підприємстві та її вдосконалення в кризових умовах. Розробка механізмів та шляхів вдосконалення фінансової політики в умовах конкуренції.

Визначивши мету роботи, виокремлено основні завдання дослідження:

- розглянуто сутність, структуру та основні механізми фінансової політики;
- визначено основні проблеми виконання фінансової політики підприємства;
- проведено аналіз фінансового стану підприємства, та показників фінансового стану;
- визначено переваги та недоліки фінансової політики підприємства;
- визначено шляхи вдосконалення фінансової політики, з метою ефективного функціонування підприємства [4].

Об'єктом дослідження є процес, методи та механізми виконання фінансової політики підприємства та шляхи її вдосконалення в кризових умовах.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і прикладних аспектів організації діяльності фінансової політики підприємства в кризових умовах.

Під час проведення і побудови фінансової політики підприємства використовуються певні методи – методи управлінського обліку, методи економічного аналізу, методи фінансового менеджменту.

Теоретичною та методологічною основою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних фахівців в сфері державної фінансової політики та політики самого підприємства. Кризові умови які можна регулювати за допомогою зовнішньої та внутрішньої фінансової політики, шляхи та методи вдосконалення політики. У роботі використані методи: логічного узагальнення – для узагальнення наукового досвіду з досліджуваної проблематики й викладання послідовності положень магістерської роботи; дедуктивний – для дослідження теоретичних аспектів антикризового управління; фінансово-економічного та статистичного аналізу, порівняння, зведення – при оцінюванні фінансового стану

підприємства; ситуаційного аналізу – при розробці вдосконалення фінансової політики на підприємстві [6].

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, фахова література, матеріали наукових конференцій та періодичних видань, статистичні дані ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод», результати власних досліджень та проведеного аналізу [7].

Наукова новизна отриманих результатів визначається такими основними положеннями:

- вдосконалено фінансову політику підприємства, шляхом аналізу показників фінансового стану, ліквідності, показників ділової активності, фінансової стійкості та аналіз відхилень фінансового стану та статей балансу на підприємстві загалом;
- визначено інструменти та методи вдосконалення фінансової політики в кризових умовах, або в передкризовому стані;
- визначено план формування фінансової політики на підприємстві та його етапи.

Значення результатів кваліфікаційної роботи магістра полягає у тому, що розроблені рекомендації дозволяють керівництву підприємства вибудовувати та планувати свою фінансову політику за допомогою інтегрального аналізу показників та виявлення переваг та недоліків функціонування підприємства в кризових умовах.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати дослідження доповідалися й обговорювалися на науково-практичних конференціях: IV Міжнародна науково-практична конференція «Економіка сьогодення: актуальні питання та іноваційні аспекти» (Запоріжжя 2020); XVI Міжнародна науково-практична конференція «Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях» (Запоріжжя 2021)

Публікації. За матеріалами дослідження опубліковано 2 друковані праці, у тому числі: 2 тези за матеріалами наукових конференцій

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ В КРИЗОВИХ УМОВАХ

1.1 Сутність фінансової політики підприємства та її значення

Кожне підприємство будує свою фінансову політику, свої напрямки діяльності та будує чіткий процес діяльності. Прибуток основна мета кожного підприємства, яке створюється. Для того щоб підприємство було прибутковим, ним потрібно правильно керувати. Для цього і необхідно вибудовувати чітку фінансову політику для отримання прибутку та запобігання кризових явищ.

Теорію та поняття фінансової політики можна визначити на основі досліджень та трактувань вчених Ю. О. Єрешко та В. Р. Товмасян [8] розглядали теорію фінансової політики підприємства, вони зазначають, що поняття необхідно розглядати у широкому значенні, а саме на державному рівні. Вони визначили що фінансову політику слід розглядати як економічну категорію в якій основою виступає – фінансовий менеджмент як система управління.

В.А. Даль [9] в тлумачному словнику трактував, що слово політика прийшло з Греції і означає науку державного управління, а також «види, наміри і цілі управління, небагатьом відомі». А. Д. Вейсман [10] у грецько-російському словнику трактує поняття фінансової політики, так що вона являється державною наукою, вміння правити державою. С. І. Ожегов [11] визначав поняття, як дії що повинні бути спрямовані на досягнення мети.

З врахуванням досліджень та визначень вчених ми визначаємо поняття фінансової політики, як певну сукупність заходів та методів що виконуються керівництвом підприємства, з метою керування фінансовими ресурсами для досягнення цілей.

В.В. Малишко [12] вважає що фінансова політика підприємства не буде ефективно функціонувати без втручання в неї політики самої держави. Фінансова політика держави розуміє під собою сукупність заходів, що

спрямовуються на розподіл фінансів для вирішення соціально-економічних, національних та політичних завдань. Макроекономічне середовище господарюючого суб'єкта більше впливає на діяльність ніж внутрішнє середовище. Тому повинен бути тісний взаємозв'язок державної фінансової політики та політики самого підприємства.

Фінансова політика здійснюється з боку держави та з боку підприємства. Державна політика здійснюється за допомогою законодавчих нормативних актів, які встановлюють та визначають органи влади, та через бюджетну, банківську, правоохоронні органи і податкові системи. Політика на підприємстві визначається та виконується керівництвом підприємства, за допомогою механізмів та принципів фінансової політики.

Проблеми теорії і практики реалізації фінансової політики досліджували М.Алексєєнко, О.Стефанишин, М.Романовський [13], вони визначають що фінансова політика повинна виконуватися враховуючи певні принципи та механізми.

Таким чином ми визначаємо, що на підприємствах фінансова політика повинна базуватися на певних принципах, та механізмі функціонування відповідаючи меті самого підприємства.

Головна мета фінансової політики полягає у підвищенні рівня суспільного добробуту шляхом оптимального розподілу ВВП між галузями національної економіки, соціальними групами населення та окремими територіями. Політика яка проводиться і визначається керівниками підприємства в його інтересах реалізується через фінансові механізми та відносини. Фінансова політика повинна виконуватися в тісному взаємозв'язку фінансових категорій, за допомогою яких можна досягти прибуткового стану підприємства. Передбачення кризових явищ в умовах нестійкої економіки світу, та країни допоможе вчасно використати шляхи їх запобігання, з метою отримання прибутку.

Взаємозв'язок основних фінансових категорій та понять наведений на рис.1.1.

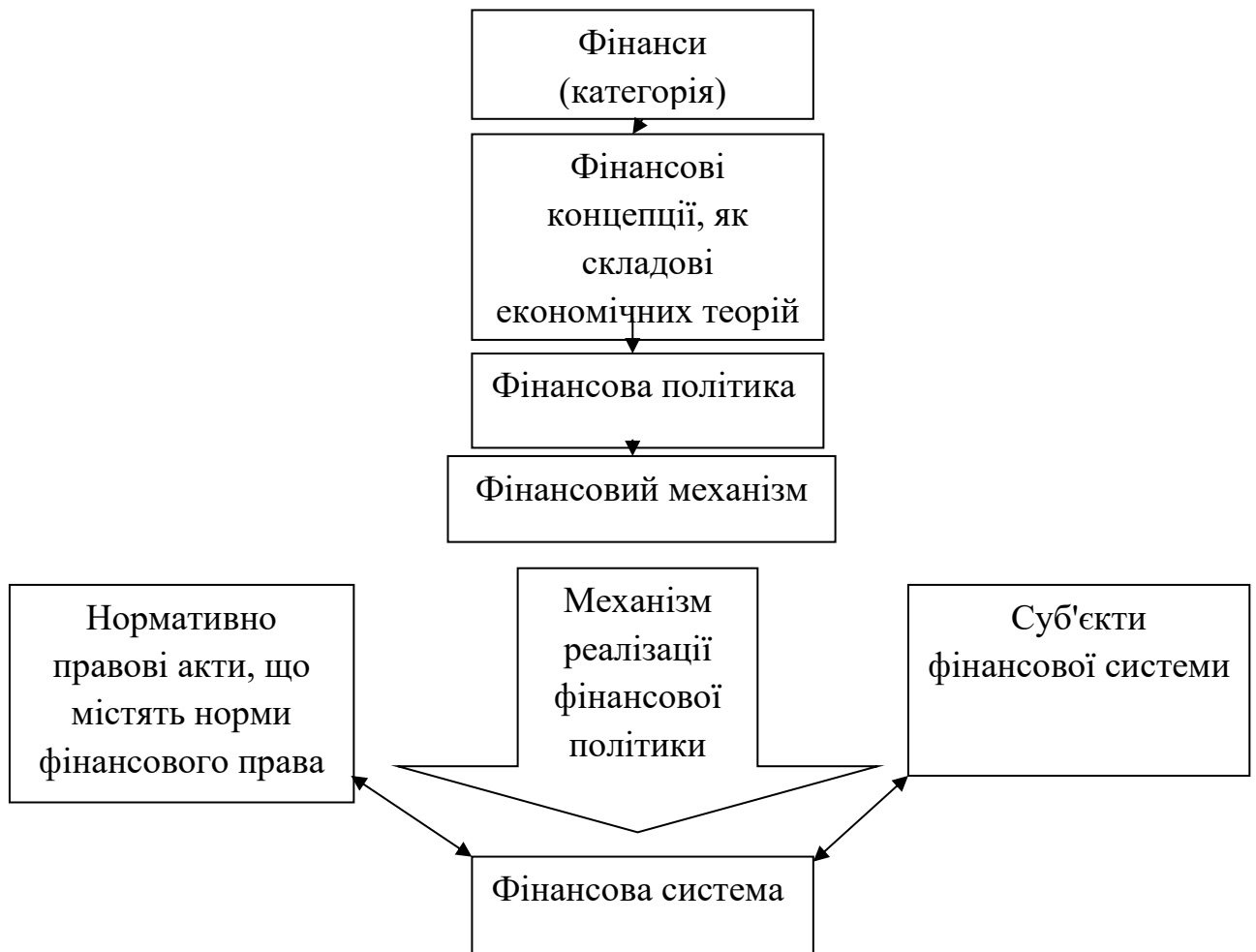

Рисунок 1.1 – Механізм реалізації фінансової політики підприємства

Термін – фінансова політика є предметом різноманітних трактувань. Основним напрямом еволюції фінансової політики є перехід від звуженого трактування, як системи управління для певного забезпечення реалізації функцій, що можуть бути покладенні на публічні союзи, і до визначення фінансової політики підприємства як виду діяльності на різних рівнях управління економікою [14].

Фінансові менеджери вирішують питання управління фінансами підприємства, саме у фінансовому ринку такі питання як:

- виробництво;
- застосування капіталу підприємства;
- вкладення капіталу в банки;
- придбання цінних паперів.

Для досягнення цілей та завдань які поставило собі підприємство, повинне здійснюватися управління фінансами за допомогою реалізації фінансової політики.

Фінансову політику підприємства визначають засновники та власники. Організатором виступає фінансове керівництво підприємства, а виконавцями політики є фінансові підрозділи, служби та окремі працівники і виробничі структури на підприємстві.

Фінанси тісно пов'язані з перерозподілом та розподілом грошової форми створюваного продукту. Фінансова політика спрямовується на створення умов розподілу фінансових ресурсів для їх збільшення.

Фінансова політика підприємства, це основна із складових економічної політики, вона виражає загальну сукупність заходів у використанні фінансів при виконанні функцій та завдань для ефективної діяльності підприємства всередині та зовні [15].

Фінансова політика підприємства – це певна сукупність методів фінансового менеджменту, яка здійснюється в короткостроковому періоді і враховує фактори, які діють у цей час. Основні складові фінансової політики зазначені у ДОДАТКУ А.

Зміст фінансової політики, її основні напрямки ґрунтуються на теоретичних концепціях, які визначають ступінь участі держави в управлінні економікою. Місце політики у фінансовій науці полягає у цілепокладанні, врахуванні граничних можливостей впливу фінансових явищ на економічні операції, проектуванні фінансових заходів, визначенні використовуваних для її реалізації інструментів та виборі індикаторів для моніторингу її реалізації. Оскільки фінансова наука розвивалася у складі політичної економії, то на неї мали вплив різні економічні школи, які формувалися на окремих етапах суспільного розвитку [16].

Підприємство формує фінансову політику під впливом трьох груп факторів:

І група – фактори мікроекономічного характеру;

II група – фактори макроекономічного характеру;

III група – специфічні фінансові фактори.

Перша група включає споживчий попит на продукцію, рівень цін на товари, конкурентоспроможність підприємства.

Друга група включає податкову політику підприємства, оплату праці, кредитну політику.

Третя група включає інфляцію, фактори часу та ризики. Особливе значення має врахування факторів ризику для формування фінансової стратегії. Фінансова стратегія повинна розроблятися враховуючи ризики інфляційних коливань, фінансової кризи, неплатежів та інших обставин [17].

Зміст фінансової політики в свою чергу виражається у вирішенні таких завдань як:

- досягнення поставленої мети підприємства через фінансово-економічну діяльність. Врахування показників фінансового аналізу, внутрішнього контролю, оцінки інвестиційних проектів;

- розробка концепції для оптимального управління фінансовими ресурсами, для забезпечення оптимального обсягу надходжень ресурсів з захистом підприємницького ризику;

- визначення напрямів використання ресурсів на перспективу та на поточний момент. Враховуючи розвиток комерційної та виробничої діяльності.

Основними завданнями ефективної фінансової політики є:

- забезпечення джерел фінансування виробництва;
- недопущення збитків та збільшення маси прибутку;
- вибір напрямів та оптимізація структури виробництва з метою підвищення його ефективності;

- мінімізація фінансових ризиків;

- раціональна підприємство фінансових потоків та розрахунків, що забезпечують максимальну їх віддачу і мінімальний ризик;

- раціональний розподіл отриманого прибутку в розширення виробництва і споживання;

– пошук резервів поліпшення фінансового стану та підвищення фінансової стійкості підприємства на основі економічного аналізу.

Основні напрями розроблення фінансової політики підприємства:

- аналіз фінансово-економічного становища підприємства;
- розробка облікової і податкової політики;
- наробка кредитної політики підприємства;
- управління оборотними коштами, кредиторською і дебіторською заборгованістю;
- управління витратами;
- вибір амортизаційної політики;
- вибір дивідендної політики.

Ефективність фінансової політики підприємства можна визначити за допомогою аналізу досягнення цілей та завдань. Результативність фінансової політики вимірюється за допомогою показників фінансової ефективності.

Господарська система підприємства виступає об'єктом фінансової політики. Елементи об'єкта фінансової політики в свою чергу утворюють предмет політики. Предмет фінансової політики це процеси всередині фірми або господарства їх відносини, виробничі процеси та операції що створюють фінансові потоки.

Основними інструментами фінансової політики є:

- система матеріального стимулювання та відповідальності працівників, методи бухгалтерського обліку, контролю та економічного аналізу;
- фінансовий моніторинг;
- бюджетування;
- планування і прогнозування;
- інжиніринг і реінжиніринг бізнесу;
- фінансові деривативи.

Реалізуватися фінансова політика може за допомогою фінансового механізму підприємства. Це система управління фінансовими відносинами підприємства через фінансові важелі за допомогою фінансових методів.

Елементами фінансового механізму є фінансові відносини як об'єкт фінансового управління, фінансові важелі, фінансові методи, правове забезпечення та інформаційно – методичне забезпечення фінансового управління. Значення фінансового аналізу економічного становища підприємства важко переоцінити, тому що саме він і є тією базою, на якій ґрунтується розроблення фінансової політики підприємства.

Фінансові відносини – це принципи і система взаємодії сторін бізнесу в процесі інвестування, кредитування, оподаткування, застосування фінансових важелів, страхування. Законодавча, нормативна база встановлюють правила фінансового управління та ведення фінансових операцій, права та обов'язки керівництва та виконавців у фінансових відносинах підприємства.

Якщо ж проігнорувати фінансову політику це може призвести до значних змін, а саме до втрати цілеспрямованості, чіткого уявлення цілей фінансового управління, до не зовсім адекватного вибору прийомів, засобів, способів, механізмів і прийомів управління фінансами. Методи і положення довгострокової і короткострокової фінансової політики є практично значущими і достатньо актуальними. Під час проведення і побудови фінансової політики використовуються певні методи – методи управлінського обліку, методи економічного аналізу, методи фінансового менеджменту [18].

На основі наукових досліджень фінансової політики, можна зробити такі висновки:

1) Пізнання законів фінансових явищ та теоретичні завдання здійснює фінансова наука, також виконує практичні завдання що тісно пов'язані з організацією фінансових інститутів беручи за основу визначення закономірностей залежності фінансів та інших чинників соціального середовища що відносяться до сфери фінансової політики.

2) Теоретичні підходи зарубіжних та вітчизняних учених з метою визначення сутності фінансової політики, дало можливість визначити певні ознаки, такі як: діяльність, мета здійснення, стратегічна орієнтація та повний розгляд фінансового механізму як інструменту фінансової політики.

3) Іноземні спеціалісти приділяють увагу ринковій рівновазі, а вітчизняні вчені на фінансовому забезпеченні.

4) Ступінь участі в управлінні економікою саме держави визначають напрями фінансової політики які засновані на теоретичних концепціях.

6) Оновлення політичних та економічних світових процесів може поширюватися на певні зміни в методології та теорії фінансової науки, та проявляються в:

- систематично-цілісному підході, що вивчає фінансові явища які не досліджували раніше;

- певному переході від дослідження еволюції окремих систем та об'єктів до повного розкриття глобальних та регіональних систем.

- вивченні еволюції фінансових систем в прояві внутрішніх механізмів.

7) Конфлікт фінансових інтересів суспільних груп став причиною неефективного здійснення фінансової політики.

8) Тенденції глобалізації та постіндустріалізму викликають питання на які методологічна та теоретична основа економічної науки не дає повної відповіді. Задля задоволення змін фінансової політики держави необхідна нова сучасна парадигма фінансової науки. Системний аналіз та нелінійне мислення в поняттях нестійкості та нерівноваги, інституційно – еволюційний підхід разом утворюють сучасну та нову мову фінансової науки.

9) Підвищення інтересу до проблем майнової нерівності було зафіксовано саме в теорії суспільних фінансів. До збалансованих принципів аналізу економіки призвели глобальні зміни в економіці загалом.

10) Визначають основні етапи здійснення фінансової політики:

- реалізація політики, а саме уповноваження та створення адміністративних органів правління, введення або зміна фінансових стандартів до нових та залучення фінансових ресурсів;

- моніторинг фінансової політики, тобто аналіз якості та результатів що повинні відповідати прийнятним рішенням управління. Моніторинг здійснюється або органами управління або аналітичними центрами;

– оцінювання політики що включає в себе систематичну оцінку ефективності фінансової політики та її якості, вивчення результатів впливу на суспільство та корегування реалізації політики.

11) Фінансовий конфлікт необхідно регулювати використовуючи цілісні установки, та рівень організації сторін.

12) Відокремлення приватних та публічних фінансів має важливу роль в реалізації фінансової політики, через те що держава виконує правове регулювання через цивільно – правові норми та приписи влади.

13) Держава виступає основним суб'єктом для реалізації фінансової політики, через органи виконавчої влади, а саме Кабінет міністрів України та певні спеціалізовані фінансові органи [19].

Враховуючи дані та дослідження науковців можна зробити висновки, що – фінансова політика має велике значення в функціонуванні підприємств, вона виконується з метою перерозподілу фінансів та отримання прибутку. Виявлення переваг підприємства та використання його фінансів загалом. За допомогою фінансової політики на підприємстві можна передбачити кризові явища, та досягти більш ефективного функціонування, використовуючи фінансові механізми.

Загалом кожне підприємство а саме його керівництво повинне використовувати всі можливі методи вдосконалення фінансової політики на підприємстві, аналізуючи фінансові показники за статтями фінансової звітності підприємства, досліджуючи зовнішні та внутрішні чинники впливу на функціонування підприємства. Для отримання прибутку, функціонування в умовах криз, та виходу з них необхідно використовувати механізми фінансової політики, за допомогою яких вона і виконується. Враховуючи економічну ситуацію в країнах світу та конкурентному середовищі, необхідно бути конкурентоспроможним та ефективним, за допомогою фінансової політики.

1.2 Основні механізми фінансової політики для подолання кризових явищ

Для подолання кризових явищ за допомогою фінансової політики використовуються певні механізми. Механізм реалізації фінансової політики на підприємстві в широкому розумінні це – процес який необхідний для управління відносинами перерозподілу. Беручи вузьке розуміння механізм можна розглядати як зведення конкретних дій з фінансами. Фінансова трансмісія являється одним з найбільших засобів впливу безпосередньо самої держави на економіку [20].

Податки та видатки бюджету є основою податково-бюджетної політики а саме регулювання їх обсягів в усіх ланках макроекономічного кругообігу. Шляхом передачі імпульсів задіяних інструментів відбувається здійснення фінансової політики і через ланцюжки або канали макроекономічних змінних до цільових змінних реального сектору економіки.

Філософ Г.Гегель відокремлював поняття «механізм» як окрему наукову категорію, називаючи цю певною формою об'єктивності теорії буття. Карл Маркс в свою чергу пов'язував поняття механізму безпосередньо з «капіталістичним способом виробництва», розглядаючи механізм як взаємодію розвитку суспільства з системою організації господарства [21].

Механізм також можна визначити як сукупність штучних ланок поєднаних рухом, вони здійснюють задані рухи таким чином що певне положення одних ланок відповідає положення інших. За визначенням ряду дослідників етимологічне та історичне визначення механізму дає уявлення про самі механізми що утворюються в соціально-економічних системах, які об'єднуючи різні елементи притаманні взаємопов'язаним підсистемам.

Структуру системи утворює певне співвідношення суб'єктів управління які пов'язані між собою комунікаційними каналами також воно показує статичку менеджменту, при цьому методи та технології сам механізм.

Під механізмом можна розуміти певну сукупність принципів, інструментів методів та функцій, що виконуються з метою досягнення цілей та завдань певної

системи. Для підприємства механізм виступає відкритою системою що керується, тобто механізм можна визначити як механізм управління. Підходи до поняття «механізм управління» використовувалися ще у вітчизняній літературі, там і досліджуються проблеми управління [22].

Механізм управління – тлумачать як внутрішню організацію, та сукупність процесів і станів що складають управління в явище соціального життя. Організація системи управління виконується за допомогою процесу узгодження впливу управління на оточуючу діяльність, та реалізацію встановлених правил та норм поведінки в діяльності управління.

Е.М. Коротков, прагнув вирішити проблему широкого спектру позицій різних вених про механізм управління, та сам розглядав механізм з позиції впливу управлінських рішень на працівників. З його досліджень управління формується за рахунок певної взаємодії різних важелів таких як установки, цілі, інтереси та побоювання працівників. Механізм варто враховувати з широкого розуміння, тобто як процес управління та засоби реалізації цілей підприємства на рівні управління. За допомогою детального дослідження наукових позицій можна визначити різні механізми та можна виявити такі категорії як, «господарський механізм», «економічний механізм», «організаційний механізм», «механізм управління» і т.д. Вищезазначені категорії, як свідчить аналіз, можуть бути різними за суттю, доповнювати одна одну, або ототожнюватися [23].

Механізм управління по відношенню до видів механізму є базовим, тобто ці види є механізмами управління за походженням, та їх назва виражає те на чому сконцентрована увага при певному вирішенні завдань систем.

Господарський механізм можна вважати механізмом управління, що складається з механізмів, спрямованих на врахування специфічних аспектів функціонування підприємства. Саме поняття господарського механізму набуло широкого використання, насамперед, на макрорівні. У ряді наукових публікацій він визначається як абстрактна суспільна система, наповнена сукупністю зв'язків і відносин, що діють у суспільно-економічній системі держави. Разом із тим,

зміст господарського механізму розглядається як засіб управління суспільними й економічними процесами суспільства; при цьому автори не формують методів використання даних засобів управління.

Господарський механізм на рівні підприємства можна розглянути як певну сукупність організаційних методів та форм ведення господарської діяльності, що включають економічне стимулювання, систему планування, стилю роботи та структуризацію управління. Система виробничих відносин та форм власності становить основу господарського механізму, також віднести туди можна розподіл, обмін та споживання на виробництві.

Такий підхід до визначення господарського механізму спирається на економічні чинники і лише частково – на управлінські, що не дає підстав для розгляду господарського механізму як механізму, що забезпечує взаємодію складових, – з точки зору їх організації та управління. Господарський механізм представляє собою сукупність механізмів, що мають свої об'єкти і базуються на відповідних методах управління.

У межах економічного механізму підприємства можна виділити такі складові, як:

- механізм формування і використання ресурсів (капіталу);
- мотиваційний механізм;
- механізм управління затратами; механізм управління фінансами;
- механізм взаємодії з ринком.

Таким чином, економічний механізм підприємства, з одного боку, має забезпечувати зовнішні зв'язки останнього і створювати відповідні умови отримання доходу. З іншого боку, цей механізм спрямований на розвиток виробничих відносин усередині підприємства. У першому випадку його принципи визначаються особливостями господарського механізму суспільства (домінуючою формою власності на засоби виробництва, існуючими системами ціноутворення, оподаткування, планування тощо), а в другому особливостями виробничих відносин на підприємстві. тобто він відображує сукупність різних

аспектів економічних відносин організаційно-економічних, технікоекономічних та соціально-економічних).

Соціальний механізм включає сукупність способів, методів і показників, за допомогою яких удосконалюються соціально-політичні, соціально-технологічні, соціально-особистісні та інші відносини між людьми в процесі виробництва матеріальних благ [24].

Правовий механізм визначає спектр нормативно – правового забезпечення, забезпечує легітимність функціонування підприємства та визначає порядок реалізації відносин всередині підприємства та ззовні. На рис. 1.2 зображений господарський механізм.

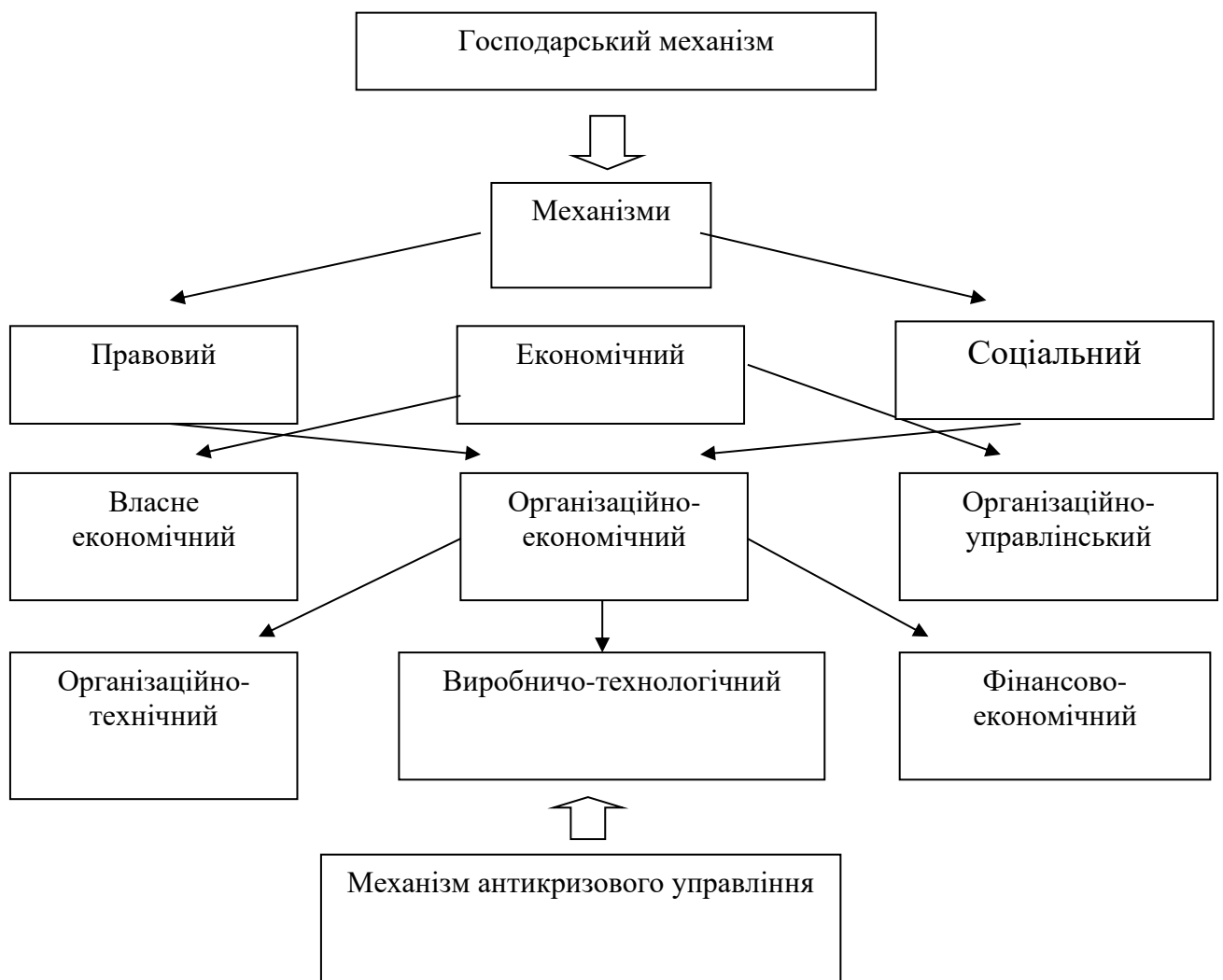

Рисунок 1.2 – Складові господарського механізму

Фінансова трансмісія пов'язана з податково-бюджетною політикою, та її основними каналами є податковий та бюджетний. За допомогою логічних ланцюжків впливу на кінцеву мету регулювальних заходів, а саме зниження рівня цін або інфляції, можна коротко пояснити логіку передавального механізму. У частині фінансової трансмісії, що пов'язана із податково-бюджетною політикою, основними каналами є бюджетний та податковий.

Фінансовий механізм в свою чергу найбільш динамічна частина фінансової політики, за допомогою якої виконується фінансова політика. Фінансова політика – це спосіб контролю та передбачення кризових явищ суб'єктів господарювання. Для подолання самих криз необхідно застосовувати механізми фінансової політики.

Методологія довгий час розглядалася лише як наука про методи діяльності, що мали свої історичні корені. В умовах класового суспільства, розподілу праці на працю розумову та фізичну, відносно невелика група людей розумової праці задавала цілі діяльності, а решта суспільства. Працівники фізичної праці повинні були дані цілі реалізовувати. Так склалася класична для того часу психологічна схема діяльності: ціль–мотив–спосіб–результат. Для більшості людей з метою вільного прояву своїх сил, творчості, залишався тільки один спосіб: синонім – метод. Звідси і пануюче вузьке розуміння методології, що має місце й в теперішній час. Крім того, у цей же час, склалося уявлення, що методологія повністю відноситься до науки, до наукової діяльності [25].

Загалом під фінансовим механізмом розуміють певну сукупність форм та методів, при використанні яких виконується забезпечення розподілу та перерозподілу ВВП. Також за допомогою фінансового механізму виконується формування та використання ресурсів підприємств. В свою чергу фінансовий механізм включає в себе такі елементи як:

- фінансові санкції, важелі та стимули;
- нормативно-правове забезпечення;
- фінансові методи.

Діяльність що виконується з метою складання планів та використання і формування фінансових ресурсів називають – фінансовим плануванням.

Для контролю розподільчих процесів, використовують оперативне управління, також воно використовується для досягнення результатів щодо запланованої ліквідації невідповідності перерозподілу коштів.

Фінансовий контроль використовується для ретельної перевірки вартісного розподілу та перерозподілу ВВП і НД. При цьому повинна бути відповідність до фондів грошових коштів і їх використання.

Для фінансового забезпечення існують такі методи, які включають в себе: кредитування, самофінансування та бюджетне фінансування.

Фінансове регулювання діяльності підприємства може виконуватися двома способами:

- сальдовим, при ньому виконується розподіл вартості окремими елементами;

- податковим, виконується шляхом вилучення та оподаткування частини доходів організацій та господарств та направлення їх на виконання державних цілей [26].

У виконанні фінансової політики використовуються основні фінансові важелі санкції та стимули:

- 1) Важелі, під якими розуміють форми розподілу та перерозподілу ВВП, встановлений певний порядок кредитування, інвестування та фінансування. Фінансові важелі в свою чергу включають в себе: обов'язкові збори, податки, орендну плату, норми витрачання бюджетних коштів, дотації, субвенції та відсотки по кредитах.

- 2) До стимулів відносять бюджетне фінансування, пільги, заробітню плату стипендії, пенсії надання матеріальної допомоги.

- 3) Санкції включають в себе:

- штрафи, які запроваджуються у матеріальному виразі на винних у порушенні законодавства або правил чи угод в певній грошовій сумі.

– пеню, яку можуть накласти у разі невчасної сплати свої грошові зобов'язань, вона встановлюється у відсотковому виразу від суми протермінованого платежу.

Взаємодія фінансового механізму регулюється використовуючи нормативно-правове забезпечення. Нормативно-правове забезпечення включає: Конституцію України, Закони ВРУ, Укази Президента, Декрети і Постанови КМУ, інструкції, накази, положення міністерств, міжнародні договори.

Фінансовий механізм в Україні вдосконалюють враховуючи такі напрями як:

- правове та нормативне забезпечення функціонування фінансового механізму з метою покращення механізму в Україні;
- створення певних передумов розвитку ринку України;
- забезпечення раціональних пропорцій розподілу і перерозподілу внутрішнього валового продукту і національного доходу;
- забезпечення необхідних темпів фінансового зростання;
- вихід з фінансової кризи;
- наукове прогнозування та обґрунтоване фінансове планування обсягів фінансових ресурсів підприємства, на виробництві та інших етапах;
- підвищення результативності фінансового контролю;
- вдосконалення механізму дії фінансових санкцій, важелів, стимулів;

Використовуючи фінансові механізми на підприємстві для побудови та використання фінансової політики підприємство може запобігти кризових явищ, та подолати їх вчасно [27].

У разі недопущення кризи ключовий напрям стратегічних рішень реалізується в рамках стратегії формування фінансових ресурсів, фінансової підтримки прискореного зростання, фінансового забезпечення стійкого зростання, досягнення фінансової безпеки.

Спрямованість управлінських заходів направлена на:

- підтримку інвестування у виробничі процеси; мотивацію акціонерів;

- обґрунтування здійсненності інвестиційних проектів;
- підтримання платоспроможності за рахунок контролю за розрахунками покупців;
- оптимізацію витрат на виробництво;
- перегляд системи фінансового управління;
- формування резервних фондів накопичення фінансування необхідного приросту оборотних та необоротних активів для забезпечення високих темпів росту обсягів виробництва;
- контроль динаміки короткострокових зобов'язань;
- нарощення власних засобів за рахунок емісії акцій чи залучення інвестицій.

Якщо метою антикризового управління є нейтралізація кризи, то управлінські рішення приймаються в межах стратегії формування фінансових ресурсів, фінансової підтримки прискореного зростання, фінансового забезпечення стійкого зростання, досягнення фінансової безпеки та спрямовані на:

- збалансування способів залучення фінансових ресурсів для мінімізації ризиків і забезпечення розширення обсягів реалізації;
- підбір інвестиційних проектів за окупністю, що відповідає темпам росту ринку;
- управління дебіторською й кредиторською заборгованістю;
- обмеження росту обсягів короткострокових пасивів порівняно із довгостроковими;
- підвищення результативності поточної виробничої діяльності;
- збільшення частки власного капіталу в оборотних коштах;
- підтримання платоспроможності за рахунок контролю за розрахунками покупців;
- оптимізацію витрат на виробництво;

- перегляд системи фінансового управління, формування резервних фондів накопичення;
- вибір гнучких методів оновлення виробничих фондів, скорочення виплат, які здійснюються з прибутку;
- оптимізація структури активів;
- досягнення високої інтенсивності їх використання, диверсифікація постачальників;
- підвищення інтенсивності використання ресурсів; оптимізацію цінової політики, реструктуризацію портфелю короткострокових кредитів із переведенням частини їх у довгострокові [28].

У випадку подолання кризових явищ на підприємстві реалізується стратегія досягнення фінансової безпеки та недопущення банкрутства, в межах якої управлінські рішення направлені на:

- економію інвестиційних ресурсів шляхом вибору перспективних бізнеспроектів та консервація капіталомістких;
 - страхування фінансових ризиків покриття дефіциту власного капіталу;
 - досягнення ритмічності грошових потоків;
 - обмеження росту поточних зобов'язань;
 - нарощення частки швидко ліквідних активів; економію, скорочення та жорсткий контроль поточних витрат;
 - утримання результативності використання капіталу; скорочення виплат з прибутку; вживання заходів з стягнення дебіторської заборгованості;
 - скорочення об'єму фінансових операцій на найбільш ризикованих напрямках діяльності;
 - покриття збитків, недопущення їх накопичення, реалізація активів;
 - пролонгацію кредитних зобов'язань;
 - ліквідацію портфелю короткострокових фінансових вкладень;
- запровадження антикризової санації та реструктуризації.

Таким чином, можна затвердити, що основою поняття «фінансовий механізм» окремі автори закладають не лише внутрішню та зовнішню природу його функціонування, а й визначення механізму як системи управління в цілому, або ж можна визначити його як елемент(пристрою, засобу або буквально механізму). Крім того визначено що погляди науковців різняться відносно розуміння об'єкту впливу, який завдається фінансовим механізмом загалом. Автори визначають такий об'єкт, як фінансові відносини, ресурси та господарська або фінансова діяльність підприємства.

Так, Поддєрьогін А.М. [29] визначає, що поняття «фінансовий механізм підприємства – це певна система управління фінансами, що призначається для організації відносин в сфері фінансів, та грошових фондів що має за мету оптимізацію їх впливу на кінцевий результат діяльності. Автор відносить фінансові методи (планування, прогнозування), нормативне, правове та інформаційне забезпечення, фінансові важелі до структури фінансового механізму. Тобто до структури фінансового механізму автором віднесені окремі елементи фінансового менеджменту. Поряд із тим автор визначає, що «зміст фінансового менеджменту полягає саме в ефективному використанні фінансового механізму з метою досягнення тактичних і стратегічних цілей підприємства»

Вивчаючи досвід авторів, можна зробити висновки, що фінансовий механізм відіграє важливу роль у реалізації поставлених цілей для компанії. У процесі втілення завдань в життя, забезпечуються умови їх виконання що стоять перед підприємствами, а саме: мобілізація фінансових ресурсів, що вкрай необхідні задля ефективного функціонування та задоволення потреб. Відповідно до завдань фінансова політика та фінансовий механізм на підприємстві повинні спрямовуватися на активізацію діяльності підприємства та створення сприятливих умов, та передбачення кризових явищ. Підприємства мають потребу у вдосконаленні фінансового механізму, з метою більш раціонального та ефективного функціонування суб'єктів господарювання в умовах конкуренції та світової нестабільної економіки [30].

1.3 Методи оцінки фінансової політики підприємства в кризових умовах.

Для ефективного існування підприємства та передчасного виявлення криз підприємство повинне використовувати методи оцінки фінансової політики. За допомогою методів та прийомів фінансової політики можна аналізувати й оцінювати:

- відповідність подій і процесів і явищ визначених цілей;
- ефективність проведеної фінансової політики України з погляду здібностей і можливостей проводити керовані процеси;
- у відповідність фінансово-політичних установок реальним умовам і можливостям коригувати стратегію і тактику управління.

Побудова фінансової політики спонукає підприємців чітко уявляти визначених цілей, способи, прийоми, кошти, механізми і можливості їхнього досягнення. Проведення фінансової політики вимагає добору адекватних форм, способів, прийомів, засобів і механізмів його реалізації.

Управлінська діяльність розгортається між двома полюсами: підтримка режиму функціонування та перетворення. В останні роки значно зросла зацікавленість представників різних галузей науки до проблем управління. Величезні перспективи відкрилися перед дослідниками завдяки досягненням кібернетики, системного аналізу, теорії інформації та економетрії, що озброїли науковців та практиків новими потужними засобами наукового аналізу [31].

Л.Урвік, К. Адамецький, Ф.Тейлор [8] досліджували категорію управління. За даними їх праць можна виділити наступні варіанти її визначення, а саме управління це: сукупність видів людської діяльності, що направлені на:

- досягнення запланованих результатів;
- дії щодо розв'язання фінансовогосподарських проблем, тобто процес підготовки і прийняття управлінських рішень;
- діяльність щодо забезпечення взаємозв'язку структурних елементів системи;

- здійснення цілеспрямованих впливів;
- цілеспрямована дія на об'єкт з метою змінити його стан чи поведінку у зв'язку із зміною умов зовнішнього середовища;
- процес здійснення управлінського впливу; визначена організація тих чи інших процесів щодо досягнення поставлених цілей;
- цілеспрямована діяльність зорієнтована на досягнення планових показників головним чином із використанням інформаційних потоків;
- цілеспрямований вплив на систему з метою переведення її з одного стану в інший;
- сукупність окремих процесів (етапів, стадій, операцій) об'єднаних з єдиною ціллю – прийняття управлінського рішення та організації його практичного здійснення;
- створення найкращих, оптимальних у визначений момент організаційних умов з метою розширеного відтворення, для побудови матеріально-технічної бази держави.

Сутність управління, як науки, неможливо зрозуміти не розглянувши такі його категорії як закономірності, принципи, функції та методи. Закономірності управління – це об'єктивні, суттєві, стійкі, повторювані, необхідні явища, процеси, риси, елементи управління і зв'язки між ними, що не залежать від суб'єкту дослідження та методів пізнання. Вони розглядаються як етап формування закону на початку його теоретичного осмислення та дослідження. Принципи управління – це результат осмислення та узагальнення закономірностей практики управління [32].

Принципи управління необхідно трактувати як уявлення про управлінську діяльність, і відповідно надавати їм суб'єктивний характер. Функції управління – це окремі частини управлінської діяльності. Їх доцільно поділяти на абстрактні та конкретні. Співвідношення між функціями управління та управлінням необхідно розглядати як співвідношення між елементами та цілим. Методи управління – це стійкі, практикою перевірені, абстрактні схеми можливих

способів здійснення управлінської діяльності з метою досягнення поставлених цілей чи очікуваних результатів. Звідси можна зробити висновок про те, що принцип відображає закономірне в управлінні, а метод – можливе.

Управлінські рішення є способом погодження індивідуальних, групових і суспільних економічних інтересів. Слід виділяти етапи вироблення, прийняття і реалізації управлінських рішень, що складають управлінський цикл. Якість управлінських рішень, оцінювана за практичною дієвістю в ході реалізації, багато в чому залежить від умов їх вироблення і прийняття.

Якості управлінських рішень дається оцінка на всіх етапах їх вироблення, прийняття і реалізації. При цьому розглядаються цільовий аспект рішень (за передбачуваною кінцевою результативністю), організаційно-методичний аспект (за організаційною досконалістю і прогресивністю використовуваних методів), ресурсний аспект (за параметрами ресурсного потенціалу управлінської діяльності). Фактична оцінка якості рішення здійснюється за кінцевим результатом його практичного здійснення. Оцінка якості управлінських рішень в системі управління виробництвом відіграє роль зворотного зв'язку.

За допомогою аналізу фінансового стану підприємства можна розробити фінансову політику. Сам аналіз включає в себе показники квартального та річного обсягу звітності підприємства. Використовується попередній аналіз перед тим як упорядкувалась бухгалтерська та фінансова звітність тому що є ще змога змінити ряд статей балансу та упорядкувати фінансовий звіт. Підсумовуючи данні аналізу фінансово-економічного стану розробляється та здійснюється створення всіх напрямів фінансової політики підприємства. Використовуючи данні аналізу повинні слідувати управлінські рішення для вирішення кризабо їх передбачення.

Основними компонентами фінансово-економічного аналізу діяльності підприємства є:

- аналіз бухгалтерської звітності;
- горизонтальний аналіз;
- вертикальний аналіз;

- трендовий аналіз;
- розрахунок фінансових коефіцієнтів.

Враховуючи данні показників можна вибрати напрям фінансової політики в результаті аналізу рентабельності основних засобів може бути рішення про реструктуризацію майна. Продаж або оновлення основних засобів та інші управлінські рішення для подолання та передбачення кризових явищ.

Облікова політика розробляється в системі методів та прийомів ведення бухгалтерського обліку. Враховуючи проведений аналіз фінансового стану можна прораховувати різні варіанти облікової політики, від такої частини рішень прямо залежить кількість та незначною сумою що перераховуються податків до бюджету і позабюджетні фонди, структура балансу, значення низки ключових фінансово-економічних показників [33].

Найважливішими факторами, що впливають на процес прийняття рішень, є невизначеність та ризик. Останній завжди пов'язаний з суб'єктом та рішенням, яке приймає цей суб'єкт. Без рішення немає і ризику.

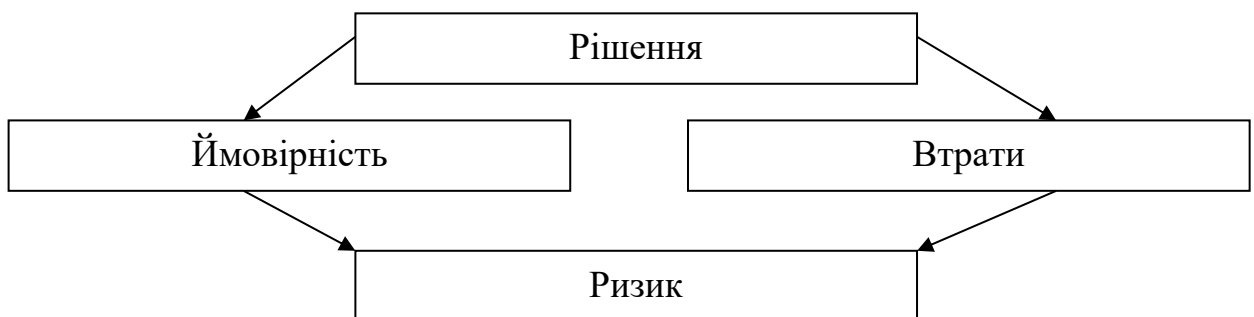

Рисунок 1.3 – Взаємозв'язок ризику та рішення

Якщо ризик є наслідком рішення і завжди пов'язаний з суб'єктом, який не лише здійснює вибір, але і оцінює ймовірність можливих подій та пов'язаних з ними втрат, значить, ризикова ситуація складається з двох взаємопов'язаних компонент: об'єктивної та суб'єктивної. Перша відображає ту чи іншу невизначеність в середовищі діяльності суб'єкта, друга характеризує рівень готовності суб'єкта приймати рішення з врахуванням цієї невизначеності.

Аналіз структури пасиву балансу потрібно виконувати для вироблення кредитної політики. За допомогою цього аналізу підприємство повине вирішити, чи достатньо власних оборотних засобів або недостатньо.

У справжніх умовах підприємство може підтримувати забезпеченість узятих позичок такими методами:

- збільшення частки ліквідних активів;
- подовження термінів, куди видаються позички підприємству.

Ці методи можуть вести до зниження прибутковості

- шляхом вкладення засобів у малоприбуткові активи
- можливість виплати відсотків з позички коли наявні власні кошти.

Також можна застосувати такий метод як фінансування за допомогою відкладення виплат по забор'язанням. Але цей метод обмежений законодавством.

Також необхідно проводити повну інвентаризацію заборгованості підприємства з метою реалізації взаємного погашення заборгованості, її реструктуризації. Потрібно влаштовувати аналіз політики та списання боргів які називають безнадійними.

Підприємство також повинне управляти своїми витратами та обирати амортизаційну політику. Для цього можна використовувати фінансово-економічний аналіз, він дає певне уявлення на початку про рівень витрат підприємства для того щоб можна було передбачити кризові явища. Розробляючи облікову політику підприємство повинне використовувати методи калькулювання собівартості при яких буде забезпечено найбільш точне уявлення структури витрат виробництва.

Економічний аналіз структури виробництва необхідно періодично проводити саме економічним службам, виробляючи і порівнюючи базові данні та відхилень від них для запобігання кризових явищ [34].

Вибір амортизаційної політики відіграє велику роль при формуванні фінансової політики підприємства. Підприємство може використати методи

прискореної амортизації, робити переоцінку основних засобів враховуючи їх ринкову вартість.

Дивідендна політика необхідна для вирішення таких проблем:

– з одного боку, виплата дивідендів має забезпечити захист інтересів власника і створити передумови на шляху зростання курсової ціни акцій, й у сенсі їх максимізація є позитивною тенденцією;

– з іншого боку, максимізація виплати дивідендів скорочує частку, реінвестованого у розвиток виробництва.

Отже, основними напрямками розробки фінансової політики є:

- аналіз фінансово-економічне становище підприємства;
- розробка облікової і податкової політики;
- вироблення кредитної політики підприємства;
- управління обіговими коштами, кредиторської та дебіторської заборгованістю;
- управління витратами, включно з вибором амортизаційної політики;
- вибір дивідендної політики.

Аналіз конкурентного середовища, облік фінансових ресурсів, аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища, одні з важливих методів для визначення кризових явищ. Підприємство повинне планувати свою фінансову діяльність таким чином, щоб передбачити якомога більше негативних явищ впливу на його діяльність, для того щоб вчасно розробити стратегію подолання криз [35].

Аналіз діяльності підприємства, а саме його фінансового стану допоможе визначити чи приносить воно прибуток, яких витрат зазнає при можливості настання кризи, ймовірність виникнення криз. Керівництво підприємства повинне виявити та виконати правильні шляхи та рішення для покращення діяльності підприємства, зміцнення його фінансового стану, конкурентоспроможності вихід на нові ринки, з метою отримання прибутку та ефективного функціонування.

2 КОМПЛЕКСНЕ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Організаційно-економічна характеристика ПАТ«Дніпропетровський стрілочний завод»

ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» в теперішній час є підприємством європейського рівня. Підприємство є національним лідером у своїй сфері, а саме у розробці, виробництві та поставках стрілочної продукції для «Укрзалізниці». Завод є одним з провідних підприємств які виробляють стрілочну продукцію в країнах СНД.

В 1916 р., на базі Катерининської залізниці започаткували ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод», в часи Першої світової війни. Підприємство зароджувалось в напруженій обстановці, через що підприємство визначило традиції робочої групи на декілька на поколінь вперед.

Трудовий колектив виконував поставлені завдання по виготовленню стрілочної продукції на всіх стадіях вітчизняної історії – в роки соціалістичної світової індустріалізації, в період Великої Вітчизняної війни, в перебуванні в евакуації в роки подальшого розвитку народного господарства СРСР та післявоєнної відбудови. Після розпаду радянського Союзу та світової кризи яка обрушилась на Україну в 2008 р., трудовий колектив на підприємстві виявив витримку та стійкість та з будь якої кризи виходив ще стійкішим.

Загальний цикл з виготовлення стрілочної продукції забезпечує виробничий комплекс, який утворюється з двох виробництв стрілочного та сталеплавильного.

Виробнича потужність підприємства – 10000 – 12000 наведених комплектів стрілочних переводів на рік, в залежності від складності конструкції, 7200 та високомарганцевистого і 7000 тн гідного вуглецевого лиття на рік.

Підприємство виготовляє такі основні елементи верхньої будови колії: (криволінійні, симетричні, подвійні перехресні, звичайні), та глухі схрещення різних марок з рейок типу Р65, Р50, європейської рейки типів 49Е1 і UIC 60 з метою укладання їх в дорогу яка має ширину колії 750 мм, 900 мм, 1435 мм, 1520 мм і 1524 мм, зрівняльні пристрої, башмакоскидачі, а також замок рейкових розвідних прогонових будов залізничних мостів, стрілочні переводи для трамвайних шляхів, ливарну продукцію з високомарганцевистої і вуглецевої сталі.

Підприємство виготовляє продукцію, яка призначається для магістральних, приймально-відправних та гіркових колій, для вугледобувних шахт, промислових підприємств, метрополітенів та трамвайних шляхів, гірничо-збагачувальних комбінатів.

За технологією холодно-твердіючих сумішей (ХТС) саме з високо марганцевистої сталі 110М13Л (стали Гадфільда), підприємства виготовляє виливки сердечників спеціально для гірничо-переробної промисловості та в тому числі моноблоків хрестовин та сердечників[36].

За технологією піщано-глинистих сумішей (ПГС) саме з вуглецевої сталі відливаються елементи верхньої будови колії для України та також компоненти стрілочних переводів для особистих потреб.

ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» впроваджує безстикові колії для безпечного та швидкого руху пасажирських поїздів за допомогою модернізації українських залізничних магістралей державної Галузевої програми Укрзалізниці, що створюється з ініціативи генерального директора Укрзалізниці та розроблено проектно-конструкторський відділ по заявкам Укрзалізниці.

Трудовий колектив заводу впровадив та виготовив серії стрілочних переводів саме нового покоління вони зносостійкі, безпечні також мають пропускну здатність в діапазоні від 140 до 200 к.м./год., також перекладів з безперервною поверхнею кочення, що призначені для вварювання в безстиковий шлях.

Серед великих значущих розробок підприємства можна визначити:

- криволінійний перевод стрілочного типу, та підрозділу Р65 марки 1/11, проекту Дн 2889, який вперше використаний в Україні в 2003 р.;
- вдало використовується залізницями з 2004 р. такими країн як, Україна і Білорусь стрілочний перевод проекту Дн 365, типу Р65 марки 1/18;
- використовується на міжнародній магістралі вже з 2005 р. стрілочний перевод проекту Дн 400 типу Р65 марки 1/11 вищого класу;
- виготовлений саме в Україні перший стрілочний перевод, з рейки типу UIC 60 марки 1/11 проекту Дн 410, (2005) європейського профілю;
- перший в Україні стрілочний перевод проекту Дн 060 типу Р65 марки 1/18 зі скоросним потенціалом проходження поїзда на швидкості до 200 км / год, (2007 р.);
- високим попитом у служб залізниць України, користується стрілочний перевод I класу проекту Дн 345 типу Р65 марки 1/11;
- вперше в практиці українських залізниць використані саме проектно-конструкторські рішення, щодо стрілочного переводу типу Р65 марки 1/14 проекту Дн 600, конструкції якого, використовуються на залізницях Європи.

Для швидкісного та прискореного руху стрілочної продукції завод почав спеціалізуватися на розробці, проектуванні та реалізації продукції.

Сучасні стрілочні переводи виготовляються для швидкісних магістралей, використовуючи новітні технології та сучасне обладнання. Працівники підприємства використовують нові технології з метою виконання замовлень з розробки та виготовлення стрілочної продукції саме для залізничних компаній країн світу, промислових підприємств, метрополітенів при їх виготовленні може виникнути складність через індивідуальність конструкцій виробів [37].

ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» виготовляє конкурентоспроможну продукцію на рівні світових та європейських стандартів. Для цього виробництво вимагає систематичної модернізації, зміни обладнання старого на сучасне і нове, та головне запровадження нових технологій. В 2003 р. на підприємство прийшла нова команда менеджерів, і почала щорічно

модернізувати виробництво і підприємство витрачає на це близько 30 млн.грн. власних коштів, це все задля розвитку та процвітання підприємства.

Вперше серед стрілочних заводів країн СНД, саме ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» почав механічно обробляти основні деталі стрілочних переводів для головних магістралей – рухливий сердечник, поверхні кочення хрестовин, в тому числі і по криволінійній поверхні, виконуються за спеціальною технологією на сучасному механообробні центри Waldrich Siegen (Німеччина).

Операція стругання рейкових деталей вперше з використанням поздовжньо-фрезерного порталного верстата була замінена фрезеруванням, через що значно покращилася якість обробки поверхні також сильно підвищилася зносостійкість стрілочних переводів в дорозі. Якість оброблювальних поверхонь досягається застосуванням спеціальних профільних фрез, тому що високоміцні марки сталей повинні оброблятися саме твердосплавними пластинами європейського виробництва.

Для створення безстикової колії була необхідна виготовлення та розробка нових переводів, що пристосовані для вварювання в шлях, і це спричинило необхідність саме впровадження новітніх технологій також нового обладнання для приварки рейкових закінчень саме з вуглецевої сталі та до хрестовини з високо марганцевої сталі.

З метою покращення якості обробки деталей підвищення точності параметрів та збільшення продуктивності праці, підприємство планомірно здійснює модернізація механообробних верстатів установкою ЧПУ і числовій індикації.

У 2012 р. в експлуатацію пустили механізованої формувальну лінію IMF, що виготовлена відомою компанією, також на самому заводі було розпочато виробництво високомарганцевистої сталі марки 110M13Л, використовуючи технологію холодно-твердіючих сумішей. В Дніпропетровську вперше серед стрілочних заводів країн СНД приступили до виробництва виливки моноблоків сердечників та хрестовин задля стрілочних переводів використовуючи

технологію ХТС. Збільшити обсяг виробництва дозволило саме нове обладнання, також за допомогою нього з'явилась можливість випускати виливки форм довжиною 3-5 метрів з якістю поверхні європейського класу.

ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» придбав сучасний гідравлічний двухпортальний прес європейського виробництва задля редагування виливків, ця операція виконується за чіткою установкою та згідно геометричних параметрів заданого креслення.

Напротязі одинадцяти років на заводі з метою зниження собівартості випускаємої продукції та отримання оптимальної ціни було проведено комплекс заходів саме з енергозбереження. Сучасне європейське обладнання дало змогу впровадити прогресивні енергозберігаючі технології. Децентралізована система горячого водопостачання та опалення також в цехах пустили в використання автономні компресорні станції та певні системи життєзабезпечення. Термопечі на виробництві відремонтували та модернізували. В результаті підприємству вдалося значно знизити використання електроенергії, природного газу, вивести енергоємність виробництва на самий оптимальний для нього рівень.

Відділ технічного контролю та випробувальна лабораторія контролює якість продукції, ці підрозділи акредитовані Національним Агентством Акредитації України на відповідність ДСТУ ISO/IEC 17025: 2006 «Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій». Такий прилад як SPECTROLAB за допомогою спектрального методу контролює склад виплавлюваних сталей.

Продукція заводу сертифікована відповідно до вимог ТУ в системі сертифікації УкрСЕПРО і Технічного регламенту Митного Союзу ТР ТЗ 003/2011 «Про безпеку інфраструктури залізничного транспорту». Сертифікат на відповідність стрілочної продукції було отримано підприємством у лютому 2015 р., а саме відповідність випущеної стрілочної продукції європейським стандартам, виданий Інститутом Колійництва, Варшава, Польща. ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» першим отримав цей сертифікат

серед підприємств транспортного машинобудування СНД. Готова продукція також контролюється постійним представником ПАТ «Укрзалізниця».

Завод запровадив та використовує систему управління якістю, яка підтверджується певними двома сертифікатами: перший на відповідність ДСТУ ISO 9001: 2009 (ISO 9001: 2008, IDT) в системі сертифікації УкрСЕПРО і другий сертифікат на те чи відповідає вимогам міжнародного стандарту ISO 9001: 2008 в системі TUV SUD. Відповідно до цих сертифікатів завод створив умови що контролюються з метою випуску високоякісної продукції.

ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» – це підприємство що приєдналось до Організації співробітництва залізниць, стало членом Міждержавного технічного комітету № 524 «Залізничний транспорт», також є учасником асоціації під назвою «Виробників обладнання залізничної інфраструктури та перевізників», членом Торгово-промислової палати України, членом Українського союзу промисловців та підприємців, членом Асоціації ливарників України. Бренд, та марка ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» – отримала перемогу в багатьох національних та регіональних конкурсах.

Продукція заводу реалізується на внутрішньому ринку України, в країнах СНД, успішно експлуатується залізничними компаніями держав Балтії, Ірані, в Туреччині, на Кубі, Іраку, в Сирії, В'єтнамі, Пакистані, Північної Кореї, Монголії, Болгарії, Гвінеї, Індії [38].

Чисельність персоналу підприємства – 770 фахівців різних професій. Більше 70% працівників мають середню спеціальну та вищу освіту. Заробітна плата стабільно залишається однією з найвищих серед заводів транспортного машинобудування регіону.

Досвід, який отримали конструктори, інженери, робітники в процесі безпосередньої участі заводу в реалізації Галузевої програми Державного підприємства Укрзалізниця з впровадження швидкісного руху пасажирських поїздів, оснащення виробництва сучасним високотехнологічним обладнанням і новітніми технологіями стали вирішальними факторами, що дозволили заводу ефективно долати труднощі, викликані кризовим періодом, та зокрема, коли

заявки від УЗ на стрілочну продукцію практично припинилися і завод був змушений вишукувати нові маркетингові можливості.

В умовах кризи, з метою збереження трудового колективу, працівники заводу прийняли рішення з переорієнтування маркетингової діяльності на зарубіжні ринки, за допомогою чого розширились можливості підприємства збільшити асортимент продукції. Результатом стало встановлення міцного співробітництва з залізничними компаніями Туреччини та Ірану. У 2013 р. підприємство освоїло виробництво та почало поставки в міста України стрілочної продукції для трамвайних шляхів. Після запуску в експлуатацію механізованої формувальної лінії IMF, підприємство налагодило виробництво змінного обладнання для гірничо-переробної промисловості з високомарганцевистої сталі.

Підприємство з кризових умов, вийшов ще на більш стійких ринкових позиціях та потужнішим виробничо-технічним потенціалом. Виходячи з кризового періоду, завод зустрічає свій 100-річний ювілей.

Робочий колектив підприємства, працює в звичній для себе трудовій активності, при совоєні високих обсягів з виробництва, саме підприємство модернізується та реалізує продукцію. Висока кількість замовлень саме на продукцію заводу, що надходила від Укрзалізниці в 2016 р. відіграла велику роль. Підприємство успішно виконуючи ці заявки, отримав результат за перше півріччя 2016 р. по відношенню до першого півріччя 2015 р. (у порівнянних цінах на 01.01.2016 р.) склав 332,9%. У структурі відвантаженої за перше півріччя 2016 р. товарної продукції частка Укрзалізниці склала 53,5%, промислових підприємств – 12,8%, експортна продукція – 33,7%.

Порівнюючи кризові роки, та періоди звичайної діяльності результати значні. Проте трудовий колектив має досвід, коли на адресу Укрзалізниці відвантажували близько 80% продукції, випускаємої заводом стрілочної продукції, при цьому, переважно нової або модернізованої. Цей факт свідчить про те, що потенціал заводу, як основного постачальника стрілочної продукції для Укрзалізниці, ще далеко не вичерпаний.

Підприємство запланувало модернізацію сталеливарного цеху вуглецевого лиття, яка повинна здійснюватися в два етапи. На першому етапі потрібно замінити обладнання для виготовлення сумішей, а на другому етапі заміну формувального обладнання.

На підприємстві з метою зниження негативного впливу на навколишнє середовище, що спричиняє діяльність підприємства виконуються цілеспрямовані роботи. В першу чергу підприємство з метою зниження рівня забруднення повітря та зменшення шкідливих викидів в атмосферу, почало модернізувати пилогазоочисне обладнання в двох сталеплавильних цехах. Ведеться робота по впровадженню системи бережливого виробництва. Виконують планування діяльності підприємства органи правління, з метою зменшення шкідливого впливу на зовнішнє середовище, та більш ефективну діяльність.Склад та структура органів правління ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» наведена в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Структура органів правління ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод»

Орган управління	Структура	Персональний склад
Загальні збори акціонерів	Акціонери	Особи-власники акцій Емітента.
Наглядова рада (НР)	Голова НР Заступник голови НР Члени НР	Голова НР Краснов Загід Геннадійович Заступник голови НР Литвин Григорій Федорович Член НР Тараненко Ірина Вікторівна Член НР Буханцов Олег Васильович Член НР Левін Ігор Абрамович
Правління	Голова Правління ПАТ "ДнСЗ" - генеральний директор заводу Перший заступник голови Правління Заступник голови Правління Члени Правління	Голова Правління - генеральний директор заводу Тараненко Сергій Дмитрович Перший заступник голови Правління Крячко Валерій Олександрович Заступник голови Правління Дрогайцев Володимир Анатолійович Член Правління Єлисеєва Світлана Павлівна Член Правління Набоков Андрій Миколайович Член Правління Корноухова Клара Володимирівна Член Правління Хоруженко Віталій Анатолійович

Виробничі потужності, що недозавантажили завод використовує свій виробничо-технічний потенціал завод використовує на інших ринках збуту. Підприємство розвиває співпрацю із залізничними компаніями Ірану, Туреччини, Іспанії, веде переговори щодо постачання продукції з іншими залізничними компаніями європейських країн. Трамвайні шляхи також будуть з покращеною якістю завдяки стрілочній продукції заводу.

Подальший розвиток підприємство, бачить в тісній співпраці з Укрзалізницею, що розробляє в даний час черговий етап Галузевої програми розвитку. Враховуючи те, що в рамках даної програми, вирішується питання переходу українських залізниць з рейок типу Р50 і Р65 на рейок європейського профілю типу 60Е1, трудовий колектив Дніпропетровського стрілочного заводу заявляє про свою повну готовність до виконання заявок на розробку та виготовлення сучасної європейської стрілочної продукції для УЗ. Ця впевненість заснована на столітньому виробничому досвіді колективу підприємства [38].

У 2020 р. в організаційній структурі емітента відбулися наступні зміни. З 02.06.2020 р. організовано новий відділ по реалізації ливарної товарної продукції. Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу, середня чисельність позаштатних працівників та осіб, які працюють за сумісництвом, чисельність працівників, які працюють на умовах неповного робочого часу (дня, тижня) (осіб), фонду оплати праці. Крім того, зазначаються факти зміни розміру фонду оплати праці, його збільшення або зменшення відносно попереднього року. Зазначається кадрова програма емітента, спрямована на забезпечення рівня кваліфікації її працівників операційним потребам емітента [39].

За 2020 р. середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу склала 709 осіб, середня чисельність позаштатних працівників та осіб, які працюють за сумісництвом – 7 осіб, чисельність працівників, що працюють на умовах неповного робочого часу у складі середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу – 5 осіб. За звітний 2020 р. середньооблікова чисельність зменшилась на 48 осіб. Середня кількість

працівників ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» за 2020 р. становила 716 осіб.

Аналізуючи організаційну структуру виробництва і управління, слід зазначити, що вона являє собою традиційно сформовану систему управління, і потребує адаптації до нових ринкових умов і змін обсягів виробництва.

Організаційна структура управління підприємства відноситься до класичної лінійно функціональної системи управління. Суть цієї системи полягає в тому, що керівники (генеральний директор, начальники цехів, майстри дільниць і бригад) є єдиноначальниками і відповідають повністю за всі питання організації та управління по підвідомчому об'єкту.

Розробкою і вирішенням питань функціонального характеру відповідно до завдань і своїми посадовими обов'язками займаються функціональні служби, відділи та інші підрозділи спільно з виробничими підрозділами.

Організаційна структура управління ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» наведено в ДОДАТКУ Б. Голові правління ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» – генеральному директору підприємства підкоряються: перший заступник Голови правління – директор з економіки та фінансів, головний бухгалтер, директора структурних підрозділів, ратник генерального директора, помічник генерального директора заводу з організаційних питань.

У структурі управління підприємством шість директорів:

- комерційний директор;
- директор ливарного виробництва;
- директор розвитку;
- директор стрілочного виробництва;
- директор з управління якістю.

У складі структурних підрозділів наступні функціональні відділи та відповідні цеха:

- відділ продажів та зовнішньоекономічної діяльності;
- матеріальнотехнічного забезпечення;

- відділ головного металурга;
- виробничий відділ;
- проектно-конструкторський відділ;
- юридичний відділ;
- відділ економічного прогнозування;
- відділ з управління персоналом

Відділ економічного прогнозування розробляє фінансові плани, які являють собою прогнози обсягу виробництва і реалізації продукції, розвитку науково-технічного прогресу, впровадження нових управлінських рішень та фінансових ресурсів, їх забезпечення. Головні показники в процесі фінансового планування: прибуток, капітальні вкладення [40].

Приймає найбільш доцільні рішення в процесі інвестування, визначає оптимальні темпи зростання реалізації, структуру залучених коштів, методи їх мобілізації; способи інвестування. Координує фінансову діяльність з усіма службами. Аналітична робота відділу економіки спрямована на виявлення і мобілізацію резервів, економію витрат і підвищення ефективності використання всіх наявних ресурсів.

Зіставляє фактичні залишки товарно-матеріальних цінностей розрахунковими значеннями норм і нормативів в розрізі окремих нормованих статей, забезпечує управління запасами і ліквідність оборотних активів.

Велике значення на підприємстві приділяється контрольно-аналітичній роботі, так як її ефективність багато в чому визначає результат фінансової діяльності. Відділ економічного прогнозування здійснює постійний контроль за виконанням показників фінансового, касового і кредитного планів, по прибутку і рентабельності, стежить за використанням за призначенням власного і позикового капіталу, за цільовим використанням банківського кредиту. У результаті тісних контактів з бухгалтерією, відділу економічного прогнозування представляються плани виробництва, списки кредиторів і дебіторів, документи по виплаті заробітної плати працівникам.

2.2 Аналіз фінансового стану для виявлення рівня фінансової політики на підприємстві

Аналіз фінансового стану підприємства є одним з ключових методів для встановлення фінансової політики. За допомогою поточного аналізу та стану минулих років можна встановлювати напрямки для фінансової політики.

Інвестиційна привабливість підприємства – це самостійна економічна категорія, яка є комплексною характеристикою фінансовогосподарської та управлінської діяльності підприємства, перспектив розвитку у напрямі інноваційної діяльності та рівня ефективності залучення інвестиційних ресурсів з урахуванням факторів ризику.

Беручи за основу 2018–2020 рр. проведено аналіз ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод», здійснено аналіз ліквідності, аналіз фінансових результатів, наведено статті балансу підприємства в яких можна побачити динаміку, показники ділової активності, показники фінансового стану підприємства. За допомогою аналізу фінансового стану підприємства можна зробити висновки, наскільки підприємство справляється з фінансовими зобов'язаннями, чи отримує прибуток чи збиток, та загалом чи діяльність підприємства є ефективною. Також аналізуючи діяльність підприємства можна побачити наскільки воно передбачає кризові явища та долає їх.

Аналізуючи фінансовий стан підприємства 2018–2020 рр. ДОДАТОК В можна побачити наскільки активи підприємства збільшились за 3 роки. У 2018 р. активи балансу становили 161052 тис. грн. а в 2020 р. збільшились до 2065083 тис. грн., що на 454931 тис. грн. більше, це вказує на збільшення виробництва збільшення продажів та розширення підприємства ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод». Це вказує на те що підприємство розширяється, стає більше власних коштів та інших активів підприємства. Динаміку фінансового стану можна побачити на рис. 2.2 Активи ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод»

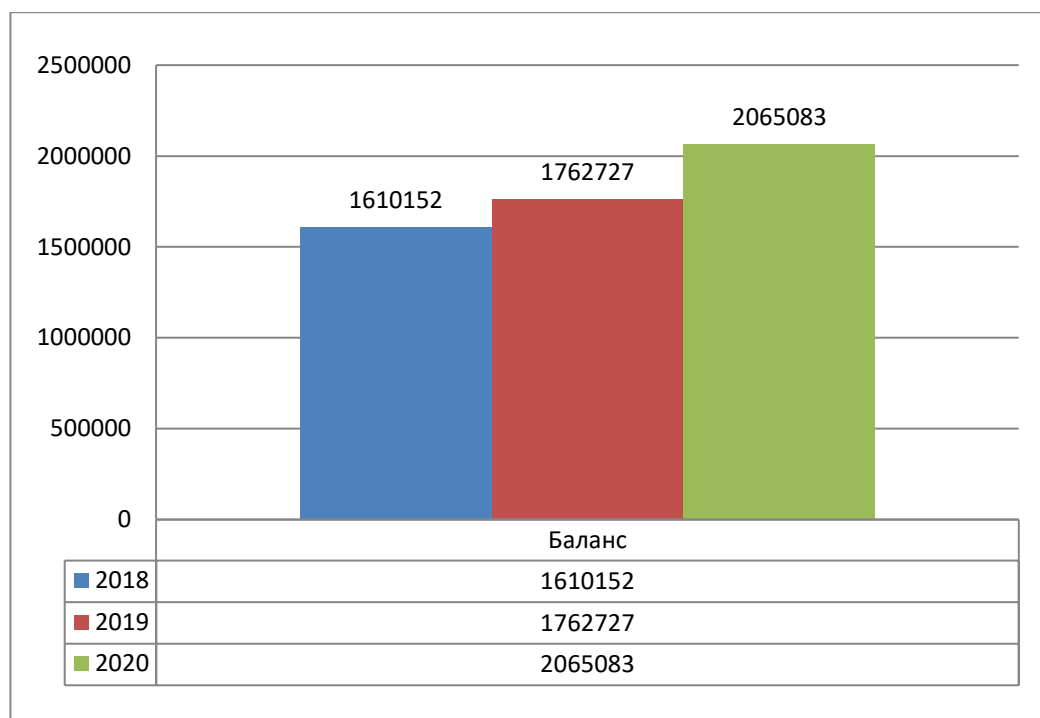

Рисунок 2.2 – Активи ПАТ«Дніпропетровський стрілочний завод» 2018–2020 рр., тис. грн.

Аналізуючи звіт про фінансові результати ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» ДОДАТОК Д можна зробити висновки про доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства та його сукупний дохід.

У бухгалтерському обліку чистий прибуток (збиток) формується поступово протягом фінансово-господарського року від усіх видів діяльності. Він включає:

- результат основної діяльності, що визначається як різниця між доходами від реалізації, іншими операційними доходами та витратами виробництва (собівартістю продукції) і витратами на збут;

- результат фінансових операцій, що визначається як різниця між доходами від фінансових операцій та фінансових витрат;

- результат іншої звичайної діяльності, що визначається як різниця між доходами від інвестиційної, іншої звичайної діяльності та витратами, пов'язаними з отриманням таких доходів;

– результат надзвичайних подій, що визначається як різниця між доходами від надзвичайної діяльності та витратами і втратами від надзвичайних подій.

На рис. 2.3 можна побачити що в 2019 р. було різке зниження чистого фінансового результату. Якщо в 2018 році чистий фінансовий прибуток складав 441262 тис. грн., то вже в 2019 р. він різко впав до 138213 тис. грн. З цього можна зробити висновки що керівництво підприємства не могло вплинути та передбачити кризові явища, такі як пандемія, яка вплинула на всесвітню економіку вцілому. Але вже в 2020 р. підприємство вправно підняло свої доходи до 462228 тис. грн., що вказує на те що підприємство знайшло правильні заходи для подолання кризових явищ.

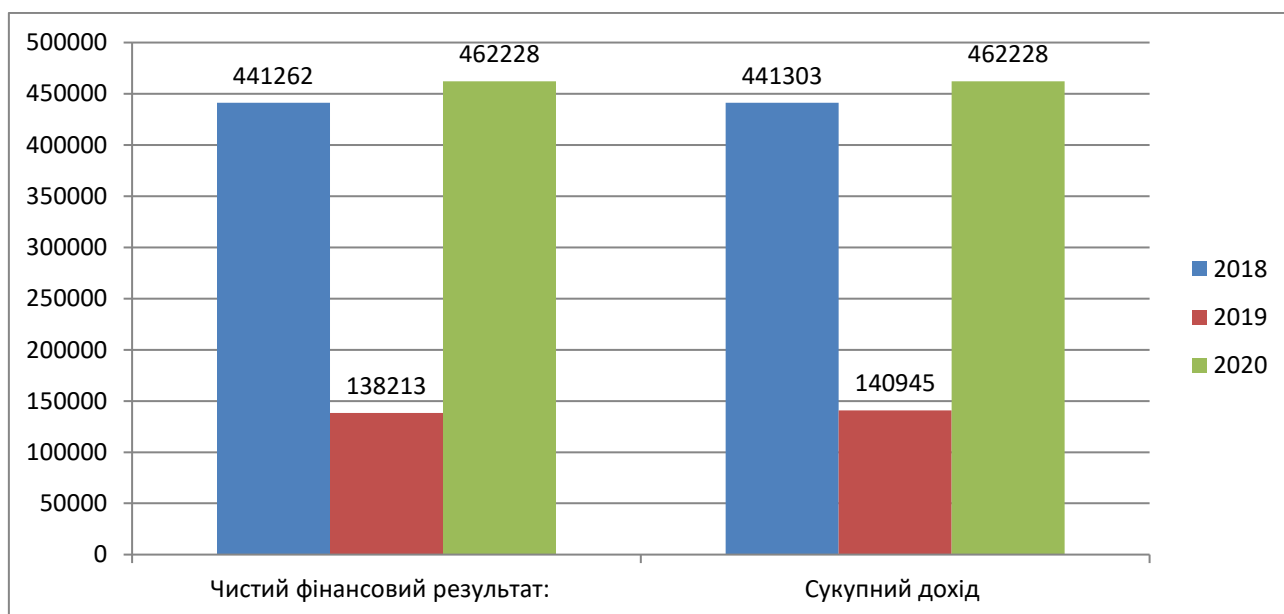

Рисунок 2.3 – Фінансові результати ПАТ«Дніпропетровський стрілочний завод 2018–2020 рр., тис. грн.

Сукупний дохід підприємства також зазнав коливань і має таку ж тенденцію як і чистий фінансовий результат. У 2019 р. підприємство зазнало втрат, але воно все одно отримало свій бажаний прибуток, незважаючи на кризову ситуацію в світі.

За даними ДОДАТКУ В, а саме фінансового стану та фінансового результату підприємства, проведено аналіз відносних показників фінансового стану підприємства.

Таблиця 2.2 – Показники фінансового стану ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» 2018–2020 рр., тис. грн.

Показник	Роки			Відносне відхилення	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019
Власні обігові кошти	1006654	1072200	1326223	107	124
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними коштами	0,914	0,96	0,928	105	97
Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	0,303	0,298	0,228	98	77
Коефіцієнт маневреності власних обігових коштів	0,062	0,058	0,094	94	162
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	3,296	3,353	4,373	102	130
Коефіцієнт покриття запасів	3,443	3,399	4,462	99	131
Коефіцієнт фінансової автономії	0,908	0,91	0,893	100	98
Коефіцієнт фінансової залежності	1,1	1,098	1,119	100	102
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,687	0,668	0,718	97	107
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,091	0,089	0,106	98	119
Коефіцієнт фінансової стабільності	6,856	6,766	6,037	99	89
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,941	0,974	0,95	104	98

Власні оборотні кошти – показник фінансової стійкості та ліквідності компанії, який являє собою суму грошових коштів, що залишилася після виключення зобов'язань фірми зі своїх оборотних активів.

Сама наявність на підприємстві власних оборотних джерел фінансування – є абсолютним показником фінансової стійкості суб'єктів господарювання у внутрішньому фінансовому аналізі.

За даними табл. 2.4 побудовано графік, на якому можна побачити тенденцію збільшення власних обігових коштів підприємства.

Власний оборотний капітал підприємства з розвитком підприємницької діяльності та акціонування відіграє визначальну роль, оскільки забезпечує фінансову стійкість і оперативну самостійність суб'єкта господарювання. Власні оборотні активи приватизованих підприємств перебувають у повному їх розпорядженні, тобто підприємства мають право їх продавати, передавати іншим суб'єктам господарювання, громадянам, здавати в оренду тощо.

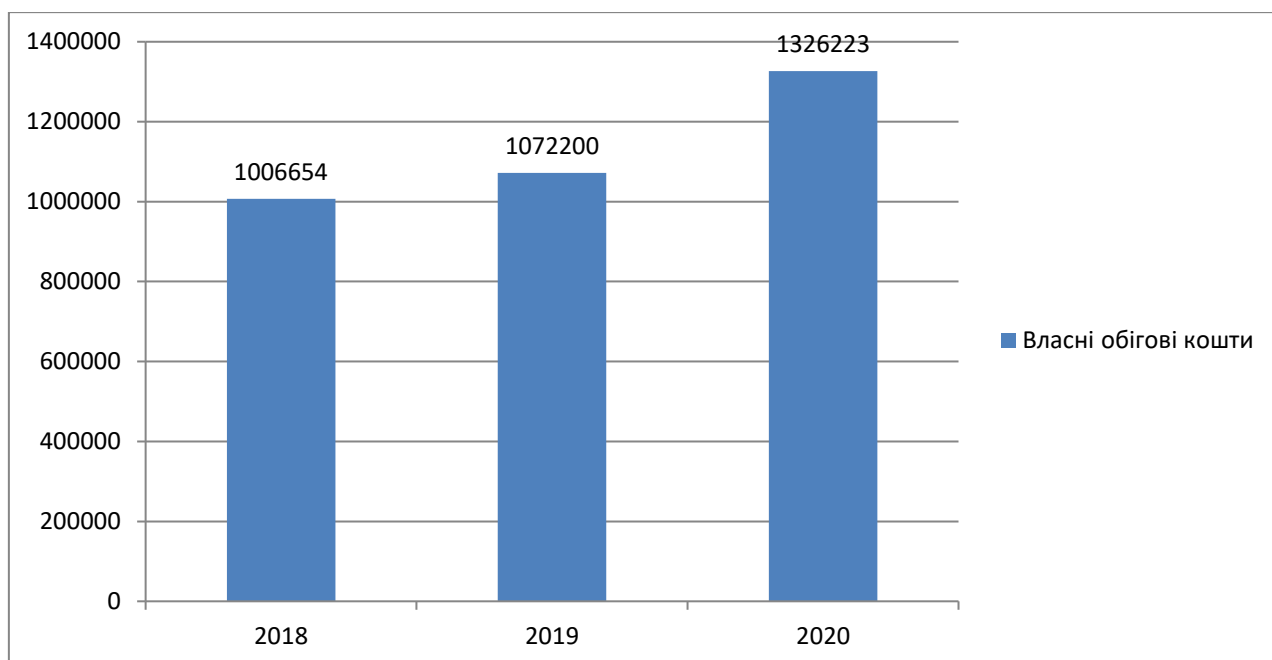

Рисунок 2.4 – Власні обігові кошти «ПАТ Дніпропетровський стрілочний завод» 2018–2020 рр., тис. грн.

У 2018 р. власні обігові кошти становили 1006654 тис. грн., у 2019 р. 1072200 тис. грн., та у 2020 р. обігові кошти збільшились до 1326223 тис. грн. Що вказує на позитивну динаміку діяльності підприємства ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод». Обігові кошти на підприємстві вказують те, як швидко обертаються його власні активи.

Первісна оцінка нематеріальних активів здійснюється за собівартістю їх придбання чи створення. Справедлива вартість нематеріального активу – це сума, за якою актив може бути обмінаний, чи отриманий в операції між незалежними, обізнаними та зацікавленими сторонами.

До вартості нематеріальних активів включаються покупна ціна, витрати, пов'язані з їх придбанням та приведенням до стану готовності. Вартість нематеріальних активів шляхом нарахування зносу, переноситься на собівартість продукції.

За результатами аналізу побудовано рис. 2.5 відносних показників фінансового стану підприємства. На якому можна побачити тенденції змін коефіцієнтів що характеризують фінансовий стан підприємства.

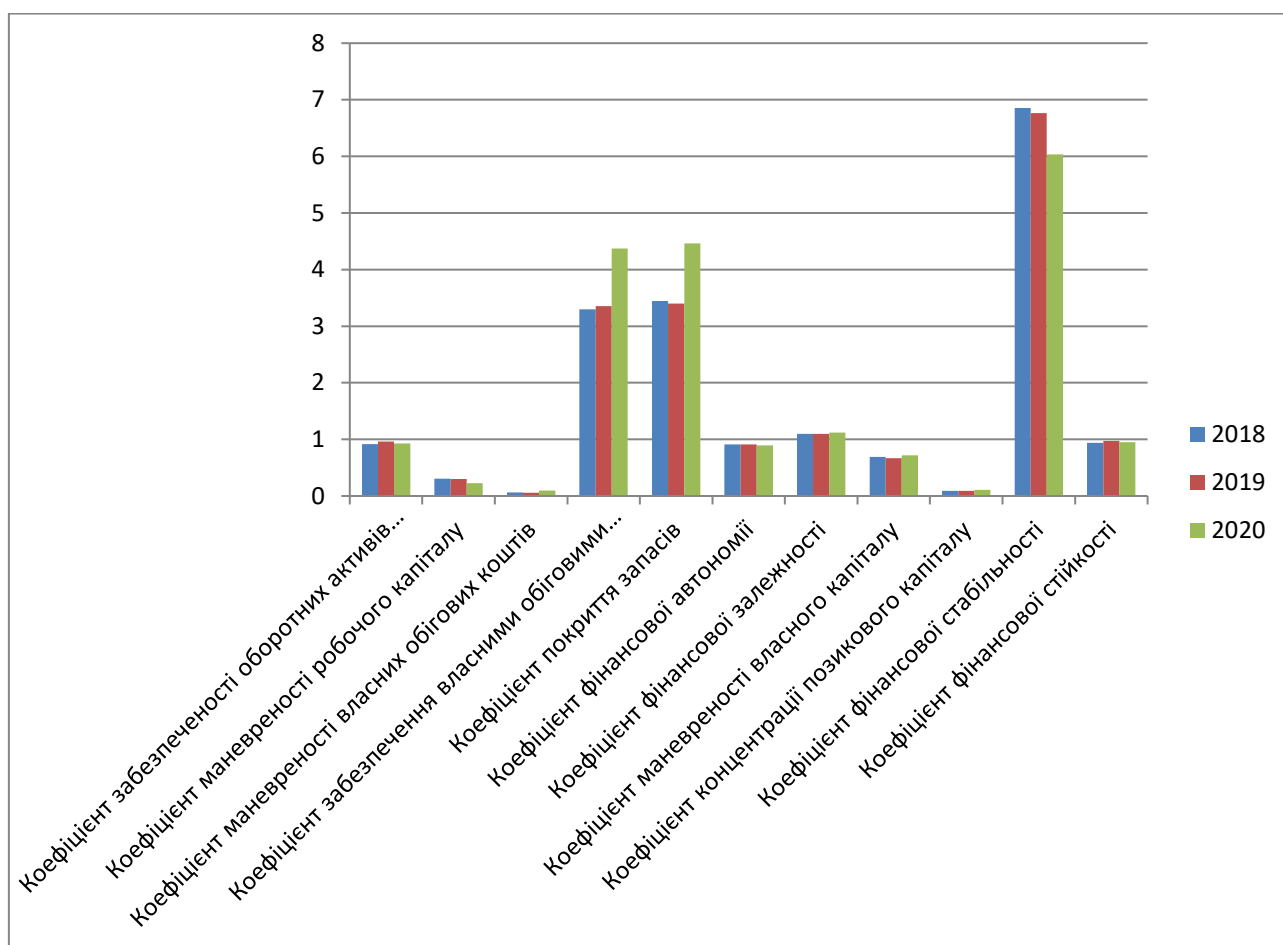

Рисунок 2.5 – Відносні показники фінансового стану підприємства 2018–2020 рр.

Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними коштами у 2020 р. складає 0,92 що є нормою для підприємства, тобто активи повністю забезпечуються власними коштами. Коефіцієнт маневреності робочого капіталу повинен мати тенденцію до зменшення, за даними аналізу можна побачити що

коефіцієнт знизився від 0,30 в 2018 р. до 0,22 в 2020 р., що гарно впливає на підприємство.

Коефіцієнт маневреності власних обігових коштів. Високе значення показника говорить про те, що компанія здатна відповідати за своїми найбільш терміновими зобов'язаннями, використовуючи власні обігові кошти. У випадку, якщо значення показника є нижчим нуля, стійкість компанії порушена.

ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» має показники вище нуля що вказує на те що компанія здатна відповідати за зобов'язання. Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів має значення у 2018 р. 3,3% у 2020 р. 4,37% це вказує на те що власних коштів для формування запасів більш ніж достатньо.

Коефіцієнт фінансової стійкості – індикатор, який говорить про те наскільки компанія здатна залишатися платоспроможною беручи довгостроку перспективу. Коефіцієнт фінансової стійкості можна розрахувати як співвідношення суми власного капіталу і довгострокових зобов'язань до суми пасивів. Значення коефіцієнта вказує, яку частку активів компанія здатна фінансувати за рахунок постійного капіталу і капіталу, залученого на довгостроковій основі [41].

Високе значення показника говорить про гарні перспективи розвитку компанії, низький ризик банкрутства. Низьке значення говорить про те, що існує певний ризик втрати платоспроможності (за умови, що доступ до короткострокових зобов'язань буде обмеженим). В ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» значення навіть вище нормативу, його дуже важко досягти.

За даними ДОДАТКІВ В та Д зроблено аналіз показників рентабельності. Показники рентабельності характеризують відносну прибутковість підприємства з різних позицій і групуються згідно з інтересами учасників економічного процесу. Можливі зіставлення прибутку з факторами, які на нього впливають, формують множину показників рентабельності. Вони відрізняються між собою за змістом та метою розрахунку. Показники рентабельності вказують

на реальну величину прибутку у порівнянні з сумою витрат капіталу та ресурсів, які сюди були вкладені.

Аналіз рентабельності дає можливість:

- зрозуміти ефективність вкладення грошових ресурсів в підприємство та наскільки раціонально вони використовуються;
- підприємствам виробляти продукцію високої рентабельності, яка буде користуватись найвищим споживчим попитом та задовольняти їх потреби;
- в умовах ринкової економіки підвищити конкурентоспроможність підприємства (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Показники рентабельності ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» 2018–2020 рр.

Показники	2018	2019	2020	Абсолютні відхилення	
				2019\2018	2020\2019
1	2	3	4	5	6
Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування	0	0,02	0,08	0	0,053
Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком	0	0,02	0,06	0	0,040
Рентабельність сукупного капіталу	0	0,02	0,06	0	0,040
Рентабельність власного капіталу	0	0,02	0,07	0	0,044
Валова рентабельність реалізованої продукції	0,42	0,37	0,43	-0,051	0,059
Операційної рентабельності реалізованої продукції	0,35	0,19	0,31	-0,159	0,123
Чиста рентабельність реалізованої продукції	0,29	0,14	0,28	-0,147	0,133
Загальна рентабельність виробничих засобів	0,78	0,37	0,76	-0,01	0,391
Загальна рентабельність підприємства	0,40	0,20	0,35	-0,012	0,144
Рентабельність виробничих фондів		0,08	0,28	0,029	0,193
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	1,65	1,74	1,64	-0,010	-0,105
Рентабельність витрат	-2,53	-2,34	-2,57	-0,015	-0,222

Рентабельність (пасивів) активів – показує ефективність використання активів компанії для генерації прибутку. Високе значення показника свідчить про хорошу роботу підприємства. Чим вище показник тим ефективніше

діяльність підприємства, у 2019 р. показник мав значення 0,024 та в 2020 р. він підвищився до 0,078.

Рентабельність – це інтегральний показник, що показує ефективність роботи підприємства, що направлене на отримання прибутку у короткостроковій перспективі і який вказує на якість управлінських рішень, що стосуються фінансової, операційної та інвестиційної діяльності підприємства. У такому визначенні підкреслено у яких випадках рентабельність є дійсно критерієм економічної ефективності діяльності підприємства, а також враховано, що різні показники рентабельності можуть свідчити про ефективність різних ділянок роботи менеджменту. Показник загальної рентабельності зменшився, в 2018 р. він складав 0,39 а в 2020 р. впав до 0,34 що має негативну тенденцію рентабельності.

Загалом картину показників показано рентабельності на рис. 2.5.

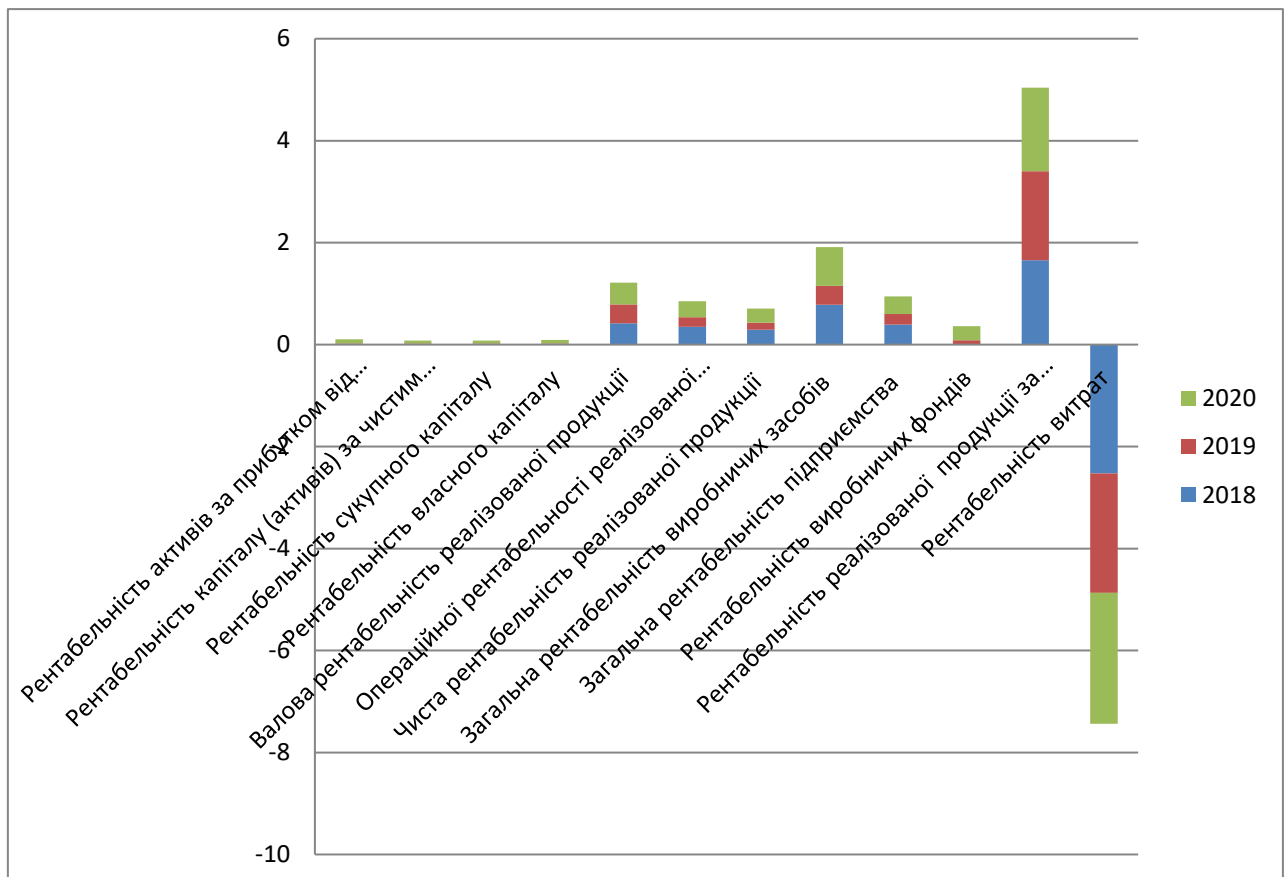

Рисунок 2.5 – Показники рентабельності ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» 2018–2020 рр.

У короткостроковій перспективі критерієм оцінки фінансового стану підприємства виступає його ліквідність і платоспроможність. Термін «ліквідний» передбачає безперешкодне перетворення майна в кошти платежу. Чим менше час, необхідний для перетворення окремого виду активів, тим вища його ліквідність. Таким чином, ліквідність підприємства – це його здатність перетворити свої активи в кошти платежу для погашення короткострокових зобов'язань.

Оцінку ліквідності підприємства виконують за допомогою системи фінансових коефіцієнтів, які дозволяють зіставити вартість поточних активів, що мають різний ступінь ліквідності, із сумою поточних зобов'язань. До них належать:

- коефіцієнт загальної ліквідності (Коефіцієнт покриття);
- коефіцієнт поточної ліквідності (Коефіцієнт швидкої ліквідності);
- коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- чистий оборотний капітал.

Показники ліквідності вказують на збалансованість поточних зобов'язань та оборотних активів підприємства та свідчать про рівень ризику наявності розривів у платіжному календарі.

Значення цих коефіцієнтів, що знаходиться в межах нормативних значень, свідчать про збалансованість структури капіталу, здатність суб'єкта господарювання відповідати за своїми короткостроковими зобов'язаннями, тобто вчасно погашати наявні борги та правильно організувати готівкові та безготівкові розрахунки підприємства [43].

Цей процес базується на перетворенні оборотних активів у грошові засоби для подальшого спрямування на розрахункові рахунки постачальників, зарплатні рахунки персоналу, у бюджетні фонди тощо. У разі якщо ліквідність має не нормативне значення, підприємство не зможе забезпечити повернення своїх поточних зобов'язань. У ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» значення показників ліквідності знаходяться в нормативному значенні, що вказує на те що управління фінансовими засобами підприємство виконує добре (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Показники ліквідності ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» 2018–2020 рр.

№ п/п	Показник	Роки			Абсолютні відхилення	
		2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019
1.	Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	5,41	14,56	6,28	9,15	-8,28
2.	Коефіцієнт ліквідності швидкої	8,44	17,96	11,08	9,51	-6,88
3.	Коефіцієнт ліквідності абсолютної	0,67	1,41	1,23	0,74	-0,18
4.	Співвідношення Короткострокової Дебіторської та кредиторської заборгованості	5,16	9,58	4,07	4,42	-5,51

За даними табл. 2.4 побудовано графік, на якому можна побачити тенденцію змін показників за проаналізовані роки (рис.2.6).

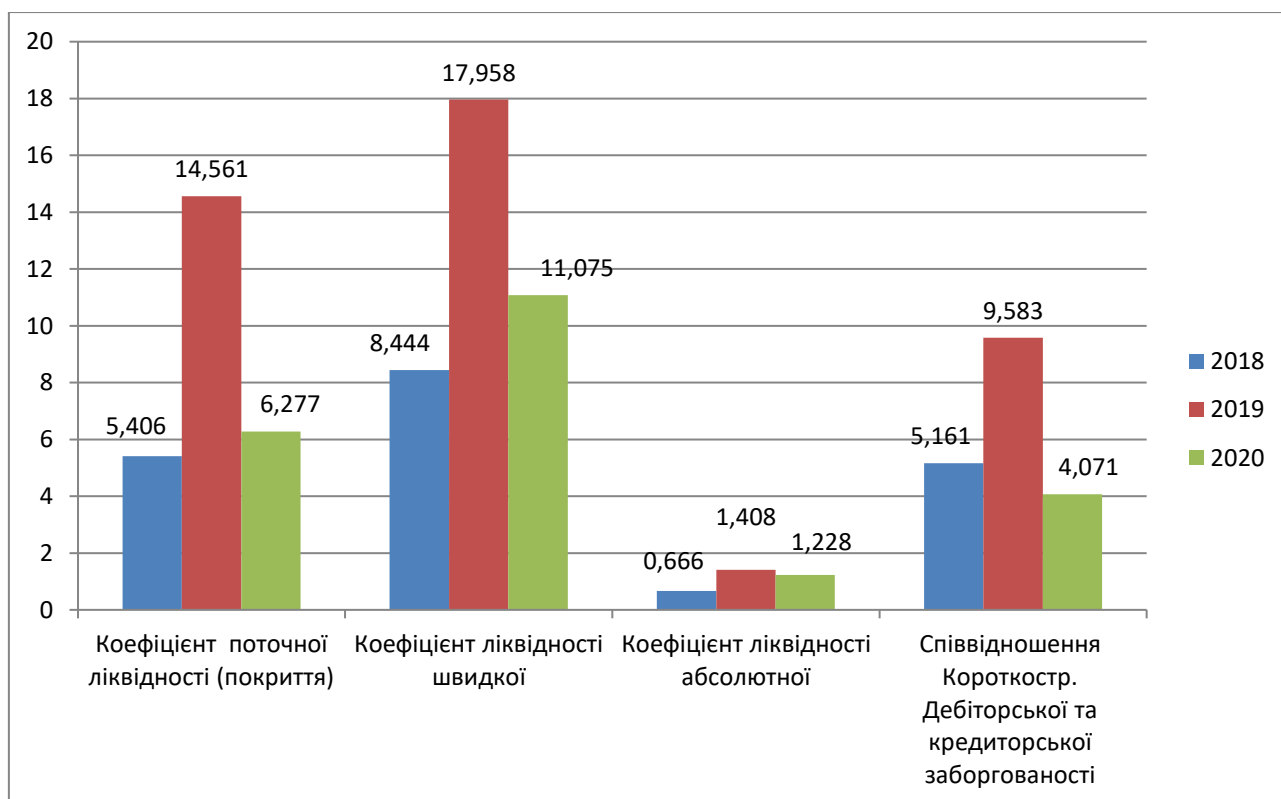

Рисунок 2.6 – Показники ліквідності ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод»

За даними аналізу можна зробити висновки про те що, коефіцієнт поточної ліквідності то зростає, то зменшується, в 2018 р. він складав 5,4 % в 2019 р. він значно зріс до 14,56 %, що показує швидке перетворення майна в кошти, та в 2020 р. ліквідність знизилась до 6,27%, але це все одно гарний показник.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує можливість підприємства виконувати свої поточні зобов'язання за рахунок ліквідних активів (грошові кошти). Одержане значення коефіцієнта свідчить про те, що товариство в разі необхідності може миттєво погасити усю свою короткострокову заборгованість.

Коефіцієнт загальної ліквідності показує, якою мірою поточні зобов'язання можуть бути покриті поточними активами. Розраховане значення коефіцієнту говорить про те, що на кожну гривню своїх короткострокових зобов'язань Товариство має 14,06 грн. поточних активів. Тобто, в разі необхідності Товариству розрахуватися одночасно з усіма короткостроковими боргами, воно може їх погасити за рахунок своїх оборотних активів [44].

Коефіцієнт автономії характеризує незалежність фінансового стану Товариства від позикових коштів. Він показує частку власних засобів у загальній сумі джерел.

Коефіцієнт фінансування розраховується як співвідношення залучених та власних коштів характеризує залежність товариства від залучених коштів. Товариству майже не потрібно залучення позикових коштів для фінансування своєї діяльності.

Коефіцієнт ефективності використання активів дозволяє визначити ефективність використання активів товариства, тобто він показує, скільки гривень прибутку заробила кожна гривня активів підприємства. Значення цього показника свідчить про те, що на кінець року товариство з однієї гривні активів одержувало 0,24 грн. з прибутку.

Стабільність фінансового стану підприємства в умовах ринкової економіки обумовлена значною мірою його діловою активністю, що залежить від ринків збуту продукції, його ділової репутації, ступеня виконання плану за основними

показниками господарської діяльності, рівня ефективності використання ресурсів і стабільності економічного зростання [45].

Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті проявляється, насамперед, у швидкості обороту його коштів. Це дуже важливий показник для підприємства, за допомогою нього можна почабачити як підприємство справляється зі своїми зобов'язаннями, наскільки швидко отримує дебіторську заборгованість, як швидко воно зможе перетворити запаси у кошти, задля задоволення власних потреб функціонування та виробництва, та відповідь за боргові зобов'язання.

В табл. 2.4 показано результати аналізу показників оборотності активів. В ній наведені показники оборотності обігових коштів, періоди погашення кредиторської заборгованості, коефіцієнт оборотності власного капіталу, та інші показники .

Оборотність активів та коефіцієнт оборотних коштів зменшився з 0,28% в 2018 р., до 0,25% у 2020 р., це вказує на те що кошти стали краще обертатися в порівнянні з минулими роками, проте в 2019 р. показник був більший, він складав 0,30% що показує те що в 2019 р. кошти оберталися набагато гірше.

Показники наведені в табл. 2.5 є одними з основних показників відтворення фінансової діяльності підприємства. За їх даними можна визначити те наскільки фінансова політика підприємства є ефективною. Коефіцієнти оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості вказують на те, як керівництво підприємства формує свій кредитний портфель, ці коефіцієнти мають дуже важливу роль, так як, при затримках погашення дебіторської заборгованості підприємство недоотримає планових коштів, та не зможе їх перенаправити в потрібну сферу. Для того щоб підприємство мало ці показники в планових рівнях необхідно аналізувати партнерів, заключати договори з ними, ретельно перевіряючи їх, та аналізувати фінансовий стан партнерів. Встановлювати періоди погашення заборгованостей також повинне мати систематичний і плановий характер, з метою вчасного відтворення коштів.

Таблиця 2.5 – Показники ділової активності ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» 2018–2020 рр.

Показники	Роки		Абсолютні відхилення		
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019
Оборотність активів	0,28	0,30	0,25	-0,05	-0,30
Коефіцієнт оборотності обігових коштів	0,28	0,30	0,25	-0,05	-0,30
Період одного обороту обігових коштів (днів)	1307,54	1196,15	1449,42	253,27	-1196,15
Коефіцієнт оборотності запасів	-0,89	-0,58	-0,86	-0,28	0,58
Період одного обороту запасів	-402,28	-623,31	-418,93	204,38	623,31
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (оборотів)	1,61	1,09	1,95	0,86	-1,09
Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	224,25	329,67	184,83	-144,84	-329,67
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (оборотів)	4,26	3,50	5,74	2,24	-3,50
Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	84,57	102,86	62,70	-40,16	-102,86
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (оборотність)	0,31	0,25	0,14	-0,11	-0,25

Динаміку показників ділової активності за даними аналізу в табл. 2.4 показано на наступному рис. 2.7. Найвищим показником є коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості на підприємстві, а найнижче обертаються обігові кошти, та активи обертаються не надто швидко. Дебіторська заборгованість обертається набагато повільніше ніж кредиторська, що вказує на те, що партнери підприємства гірше справляються з фінансовими зобов'язаннями ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод».

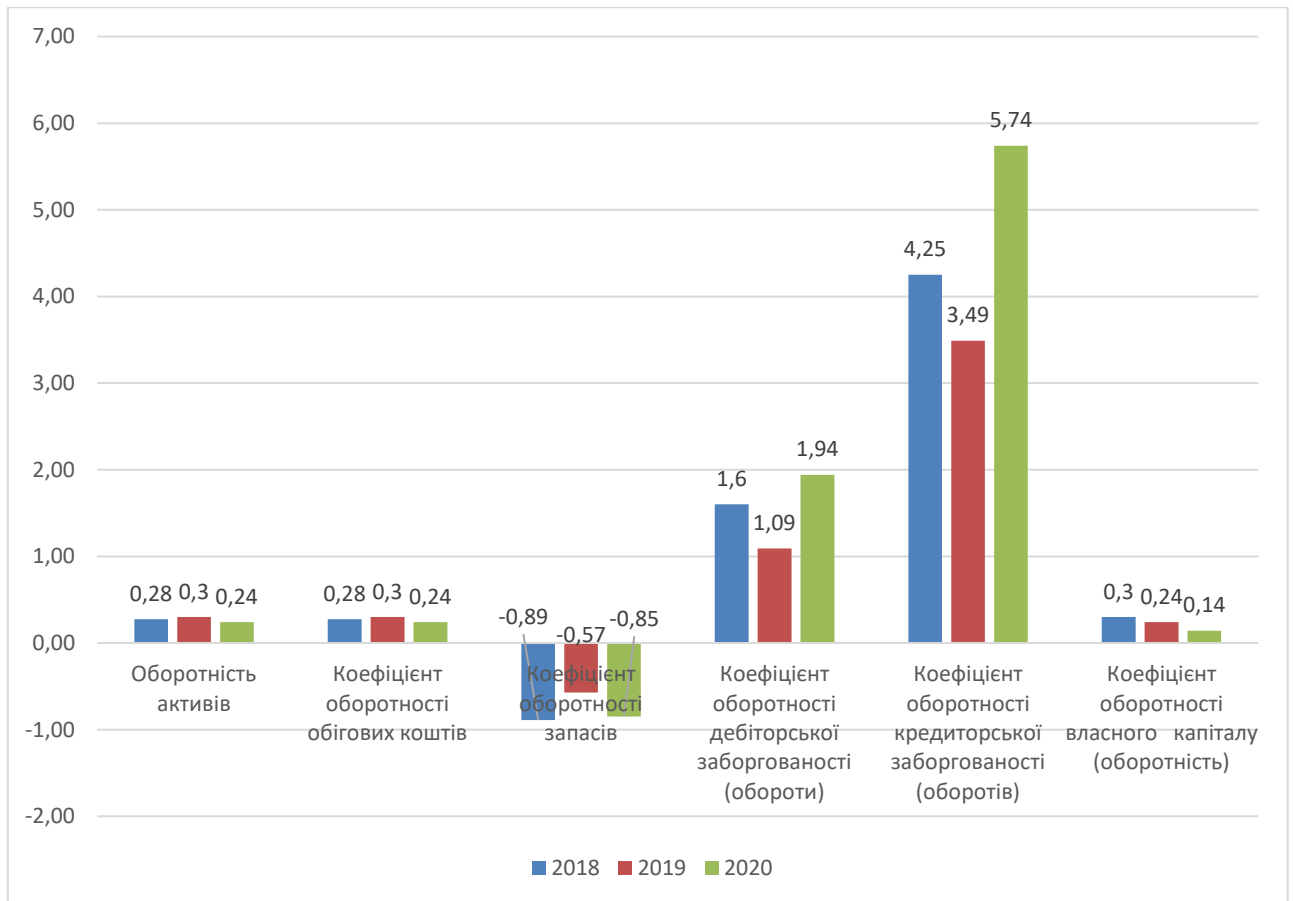

Рисунок 2.7 – Показники ділової активності ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» 2019–2020 рр.

Під оборотними активами розуміються грошові кошти та майно, майнові права підприємства, які будуть перетворені на грошові кошти в ході нормальних операцій підприємства протягом періоду, не перевищує один рік. Коефіцієнт оборотності активів в 2019 р. склав 0,3% та в 2020 р. зменшився до 0,24% це вказує на те, що активи стали швидше обертатися і перетворюватися в грошові кошти.

Коефіцієнт оборотності обігових коштів також зменшився з 0,3% до 0,24% що показує тенденцію до швидшого обертання обігових коштів підприємства.

Оборотність власного капіталу у 2020 р. складає 0,14%, Вирішення низької оборотності власного капіталу має бути реалізованим виходячи з поточних цілей розвитку. Якщо компанія знаходиться на ринку без перспектив подальшого зростання, з доступом до дешевих позикових коштів, то виведення частини власного капіталу в інтересах інвесторів дозволить підвищити значення

показника. У більшості ж випадків для підвищення оборотності власного капіталу необхідно працювати в напрямку збільшення обсягу збуту.

Таблиця 2.6 – Показники стійкості та платоспроможності ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» у 2018–2020 рр.

Показник	2018	2019	2020	Абс. приріст, +/- 2018\2020	Відн. приріст, %
Фінансова автономія	0,86	0,91	0,89	0,03	1,03
Поточна ліквідність	5,46	14,57	6,28	0,82	1,15

Спостерігається зниження фінансової незалежності компанії, про що свідчить динаміка коефіцієнта фінансової автономії. На кінець 2020 р. підприємство спроможне самостійно профінансувати 89,36% своїх активів.

Значення поточної ліквідності знаходиться вище нормативної межі (1,5), що вказує на низьку імовірність втрати платоспроможності у найближчій перспективі. Відбувається збільшення чистого доходу від реалізації товарів та послуг на 72,73%, що вказує на високу конкурентоспроможність в динамічному середовищі.

Для виявлення кризового стану на підприємстві необхідно проводити такі етапи аналізу:

- перший етап, це аналіз ймовірності вияву кризи на підприємстві
- на другому етапі необхідно визначити причини кризової ситуації та їх ранжування, він включає в себе оцінку очікуваних витрат від наслідків кризи та аналіз ресурсних можливостей запобігання кризи
- на третьому етапі обирається антикризова стратегія підприємства

Проаналізувавши фінансовий стан ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» за даними 2018-2020 рр., можна зробити висновки, що підприємство стикалося з кризовими явищами та з загрозами з початку пандемії погіршився фінансовий стан. Проте керівництво підприємства використало вірну фінансову політику, та в 2020 р. показники почали підвищуватися, підприємство почало розвиватися.

2.3 Оцінювання фінансової політики ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» в кризових умовах

ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» підприємство, яке аналізуючи фінансовий стан попередніх років, та досвід з кризовими явищами в минулому, розробляє фінансову політику, за допомогою якої отримує прибуток та ефективно функціонує.

ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» розробляє такі стратегічні завдання за допомогою яких функціонування більш ефективне:

- розвиток товарного портфелю;
- розширення географії продажів, зміцнення позицій на внутрішніх ринках;
- збереження низької собівартості та підвищення ефективності виробництва.

Ймовірність настання кризи на підприємстві можна визначити за допомогою таких джерел інформації які наведені в табл. 2.6., на підставі аналізу підприємства [46].

Фінансова політика в кризових умовах, повинна бути більш продумана на кожному етапі функціонування, повинен бути чіткий план діяльності. Сплановані кошти, які надходять та ті, які потрібно вносити згідно з фінансовими зобов'язаннями. Необхідні чіткі управлінські рішення з точки зору розширення ринку збутів, пошуку нових партнерів, використання бізнес планів також допоможе вийти з кризового стану на підприємстві.

ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод», а саме його керівництво повинне проаналізувати конкурентне середовище, та запровадити таке виробництво продукції, при якому вона буде на кращому рівні ніж у конкурентів. Підприємство повинне ретельно перевіряти договори які будуть складатися, для того щоб не було непередбаченого їх розірвання. Управління фінансовими ресурсами вкрай важливе в умовах кризових явищ на підприємстві, тому необхідно вибудовувати структуру ресурсів, з метою розширення асортименту,

виходу на нові ринки збуту, виявлення недоліків структури та переваг і встановлення чіткого плану виходу з кризи.

Таблиця 2.7 – Дослідження ймовірності настання кризи

Напрями дослідження імовірності настання кризи	Джерела інформації	Показники та параметри діяльності, які аналізують
Склад та структура продукції підприємства	Бізнес-план, план маркетингу, господарські контракти, дані бухгалтерського обліку	Ринки збуту, ціни, покупці, асортимент продукції, динаміка обсягів реалізації, динаміка виторгу від реалізації
Конкурентоспроможність продукції	Бізнес-план, статистичні матеріали, галузеві дані, акти реклаमाцій, стандарти якості, контракти на експорт продукції	Ринкові ціни, динаміка обсягів продукції на експорт, кількість рекламацій на продукції, кількість угод
Наявність виробничих ресурсів	Форми бухгалтерської звітності, статистичні форми з кадрів, технологічна документація, план матеріально-технічного забезпечення, звіти про використання матеріалів, контракти на реалізацію продукції	Структура активів підприємства, рух грошових коштів, структура заборгованості, структура працівників, розмір ФОП, вартість використаних матеріалів, оборотність оборотних активів, виторг від продажів
Фінансові результати діяльності підприємства	Матеріали бухгалтерського обліку, фінансовий план	Структура витрат, витрати на 1 грн виробленої продукції, структура доходів, прибуток
Фінансовий стан підприємства	Бухгалтерська звітність, кредитні договори, прогнозна фінансова інформація	Власний та позичковий капітал, структура кредиторської заборгованості, структура капіталу, прибуток і збитки, виторг
Ефективність управління фінансовими ресурсами	Установчі документи, штатний розклад, форми бухгалтерської звітності	Структура акціонерів, розподіл дивідендів, дебіторська заборгованість, грошові потоки
Якість управління	Договори про співпрацю між клієнтами та банками, акти перевірок	Прострочена заборгованість, розподіл грошових потоків, плинність кадрів, санкції

Використання наведених матеріалів табл. 2.5 дозволяє визначити причини кризи, обґрунтувати управлінські рішення щодо мінімізації негативного впливу на результати діяльності підприємства. Результативність комплексного аналізу залежить від якості, повноти та достовірності інформації, яка використовувалася

для діагностики. При формуванні аналітичного забезпечення для прогнозування кризового стану підприємства вирішуються такі завдання, як визначення необхідного грошового потоку для подолання кризи, вибір стратегії розвитку підприємства для подолання кризових явищ, оцінка потенціалу підприємства щодо протидії банкрутству та виживанню підприємства. Така оцінка дозволяє виявити здатність підприємства до нормалізації стану, забезпечення ефективної діяльності та підтримки конкурентоспроможності [48].

За даними фінансової звітності розраховані показники що характеризують фінансовий, майновий стан та рентабельність ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод». Підприємство обрала таку політику фінансування, коли джерелом фінансування майна підприємства є саме власний капітал, а позиковий капітал, в свою чергу формується за рахунок короткострокових зобов'язань-кредиторської заборгованості. Загалом робочого капіталу більш ніж достатньо для задоволення поточних потреб. Ліквідність можна підвищити за допомогою розширення збуту та пошуку нових партнерів та замовлень [49].

У 2020 р. виникла проблема, пізня об'ява тендерів, через яку продукція на складах почала накопичуватись, та відволікає фінанси для того, щоб придбати нові матеріали для виробництва готової продукції. Також виникла проблема банківських кредитів, проблема з забезпеченням виробничого процесу кваліфікованими кадрами.

В 2021 р. керівництво підприємства спрямовує політику на досягнення стратегічних цілей. Найважливішим ринком для підприємства є саме ринок України. В даний момент підприємство займає лідируючі позиції у всіх сегментах стрілочної продукції українського ринку, і така ситуація з високою ймовірністю збережеться в короткостроковій і середньостроковій перспективі. Менеджмент підприємства докладает всіх можливих зусиль для того, щоб і в довгостроковій перспективі ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» зберегло за собою домінуючі позиції на цьому ринку.

У світлі все більш тісної інтеграції України в європейське співтовариство однією з найважливіших задач, що стоять перед ПАТ «Дніпропетровський

стрілочний завод», є розширення поставок стрілочної продукції в країни Євросоюзу. У 2021 р. підприємство планує істотно підвищити обсяг поставок до Німеччини та Естонії, і зберегти при цьому відвантаження до Іспанії та Латвії на рівні 2018–2020 р. Буде продовжена робота по сертифікації продукції ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» в країнах Євросоюзу, що в перспективі призведе до подальшого розширення номенклатури.

Близький Схід розглядається керівництвом ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод», в якості важливого перспективного регіону, і на горизонті кількох наступних років планується розширення як номенклатури, так і географії поставок на цей ринок. Очікується помітне зростання обсягу поставок до Туреччини – на даний момент це основний споживач продукції підприємства на Близькому Сході. Валютний ризик виникає, якщо майбутні комерційні операції та визнані активи або зобов'язання виражені в валюті, що відрізняється від функціональної валюти товариства і зміна обмінного курсу може мати негативний вплив на грошові потоки Товариства. Товариство не має офіційної політики по управлінню валютними ризиками по відношенню до своєї функціональної валюти [50].

Підприємство підпадало під вплив операційного валютного ризику. Що відноситься до валютних монетарних активів та зобов'язань, та відноситься до загальних змін на валютному ринку. Операційний валютний ризик впливає на реалізацію, закупівлі товариства в іноземних валютах.

Також існує такий ризик, як ризик ліквідності, він розуміє під собою те що підприємство може невчасно сплачувати зобов'язання при настанні терміну погашення. ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» здійснює управління та контроль за ліквідністю за даними аналізу в табл. 2.5. Підприємство використовує процедуру підготовку бюджету та прогнозування руху грошових коштів, що в свою чергу забезпечує наявність у підприємства грошових коштів необхідних для виконання своїх фінансових зобов'язань. Рішення про вкладення грошових потоків, або залученні фінансування приймаються на основі прогнозованих потоків грошових коштів тоді коли це потрібно.

3 НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ В КРИЗОВИХ УМОВАХ ПІДПРИЄМСТВ

3.1 Вдосконалення механізмів фінансової політики підприємства

За даними аналізу фінансового стану зроблено висновки про стан фінансової політики на ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод». Підприємство використовує такі механізми щоб отримувати прибуток, вчасно долає кризи. Проте кожне підприємство повинне вдосконалювати свою діяльність для виконання поставлених цілей та завдань, задля ефективного функціонування.

ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» має прагнути до становлення більш вправної фінансової політики саме в сфері реалізації своїх послуг, також розширювати ринки постачання та запроваджувати більш нові технології для функціонування та виробництва стрілочної продукції. Необхідно обирати ділових партнерів більш ретельно, заключати договори та вивчати їх умови.

Сума прибутку у звітньому періоді показує позитивний кінцевий результат у фінансово-господарській діяльності підприємства. Позитивний результат у відношенні витрат показує ефективність підприємства та його рентабельність. Ефективність фінансової політики, яку проводить підприємство, оцінюється по показникам приросту доходу та прибутку безпосередньо, який повинен забезпечуватися за допомогою прийнятих рішень керівництвом підприємства [51].

Підприємство стикалося з такими проблемами як об'ява тендерів невчасна, але при правильному керівництві та аналізі підприємство повинне було б вчасно приймати участь в закупівлях та продажах своїх послуг.

Одним з завдань фінансової політики підприємства виступає пошук нових клієнтів, як всередині країни, так і за кордоном. Також збільшення штату

співробітників, закупівля засобів виробництва та нового обладнання. І від цих завдань залежить розвиток підприємства загалом.

ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» повинен вибудувати фінансову політику для стабільного фінансового стану, враховуючи інструменти та методи наведені в табл. 3.1, в якій наведено два варіанти управління при ефективному функціонуванні та за умов кризових явищ.

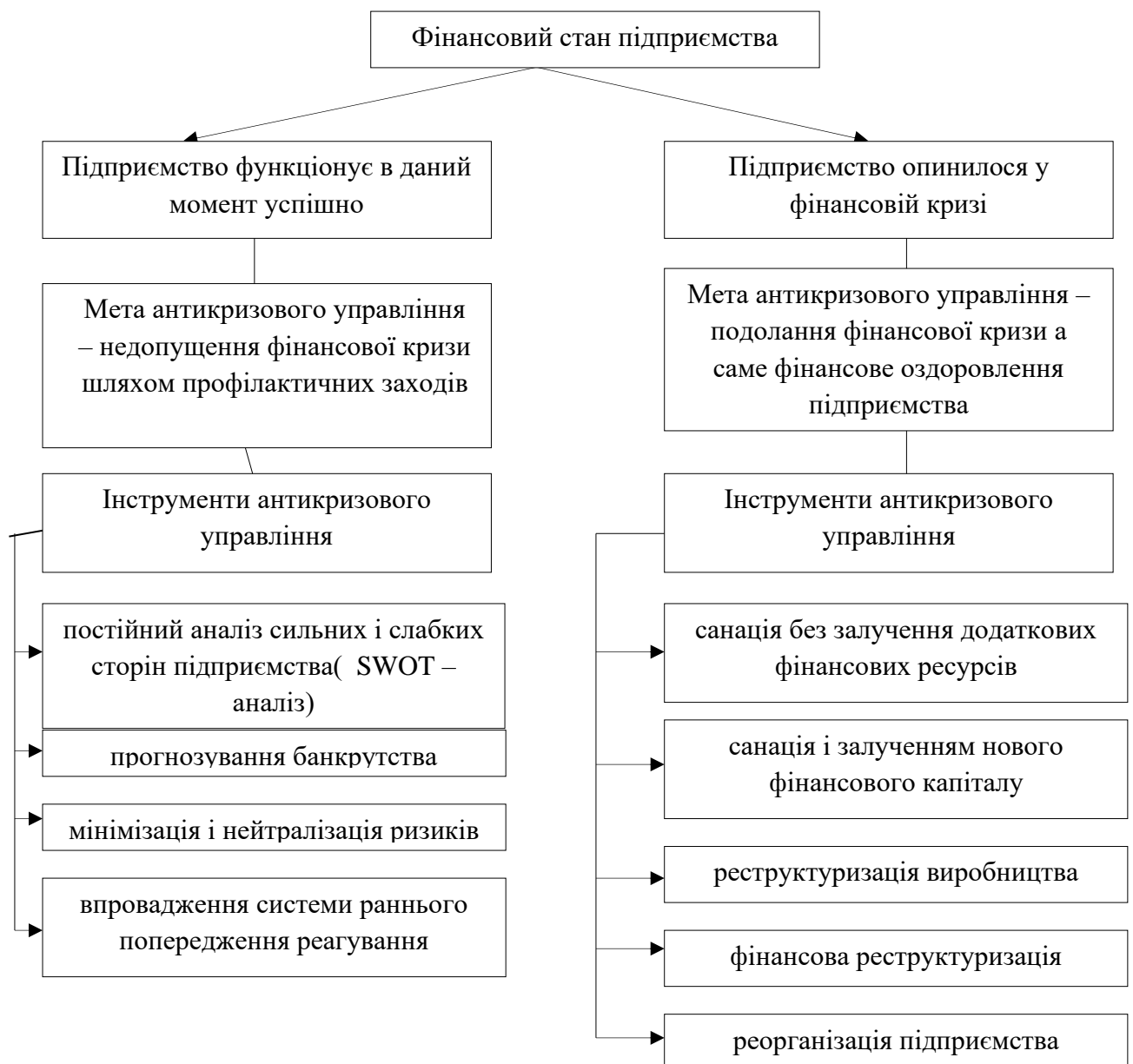

Рисунок 3.1 – Управління фінансовою політикою за різних умов функціонування підприємства

Застосування операційного аналізу як механізму підвищення ефективності підприємства можна застосувати на підприємстві. Операційною фінансовою політикою можна вважати фінансову політику саме в операційній діяльності. Інструментом операційної політики виступає операційний аналіз підприємства. Використовуючи аналіз операційної та поточної діяльності підприємства, до яких відносять такі методи аналізу, що відповідають цілям та предмету підприємства, що прямо не відносять до фінансової та інвестиційної діяльності [54].

За допомогою операційного важеля, левеверджа можна впливати на фінансовий результат, його також називають «господарський важіль» та «виробничий важіль». Його використовують задля вирішення завдань по зростанню прибутку шляхом маніпулювання та збільшення або зменшення постійних витрат, і в залежності від цього можна обчислити відсоток зростання прибутку. Часткою постійних витрат у загальних визначається операційний важіль. Прогнозувати рівень прибутку можна використовуючи левеверидж в аналізі, в залежності від зміни обсягу при певному рівні постійних витрат.

Чим більша питома вага постійних витрат у загальній їх сумі, тим менше виручка від продажів. Через це змінюється обсяг продажів шляхом змінних витрат. Саме це показує вплив операційного важеля. Чим більше рівень постійних витрат, тим більше сила впливу операційного важеля. Оскільки маржинальний дохід, виключаючи змінні витрати, залишає у своєму складі постійні витрати, його співвідношення з прибутком буде відбивати силу впливу операційного важеля.

Операційний аналіз є одним з важливих інструментів для ефективного проведення фінансової політики на підприємстві, що ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» може використовувати для передбачення кризових явищ, що можуть виникати [57].

ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод», з метою вдосконалення фінансових механізмів політики підприємства, може використовувати механізм управління, використовуючи такі три основні системи:

- прогнозування певного рівня забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами та результативності його діяльності та використання ресурсів;
- поточне планування результативності діяльності та рівня забезпеченості ресурсами підприємства;
- оперативне планування рівня забезпеченості підприємства ресурсами та ефективності його діяльності.

Реалізувати кожну цю систему можна притаманними для кожної особистими формами. Перша реалізується шляхом розробки політики використання та формування рівня забезпечення фінансовими ресурсами підприємства та результативності його діяльності, притаманний період не більше 3 років [58].

Другій системі притаманна реалізація у вигляді розробки поточних планів з усіх можливих аспектів формування та використання забезпеченості фінансовими ресурсами, та період цієї системи, один рік. Третя система реалізується за допомогою розробки та виконання бюджетів основних питань з формування та ефективності підприємства, формується місяць або квартал. Кожна з цих систем реалізується у певній послідовності та взаємозв'язку. Поточне планування результативності діяльності підприємства, у свою чергу, створює основу для розроблення й доведення до виконавців оперативних бюджетів з усіх головних питань її формування та використання.

Спочатку планується розробка політики з регулювання результативності діяльності господарюючого суб'єкта, вона потрібна для визначення параметрів та завдання поточного планування і прогнозування. Воно в свою чергу виступає одним з складових елементів механізму в управлінні фінансовими ресурсами підприємства [59].

Прогнозуванню ефективності підприємства також приділяють велику увагу при плануванні фінансово-господарської діяльності підприємства. Сама система прогнозування рівня результативності, виступає одним із складних етапів саме фінансового планування. Реалізація політики повинна полягати саме для ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» у розробці політики

регулювання ефективності в майбутні роки функціонування підприємства. Для того щоб правильно визначити прогнозування діяльності необхідні нестандартні підходи, що передбачають реалізацію та розробку нових та гнучких методик. Вони повинні бути універсальними у співвідношенні планових фінансових показників.

З метою вдосконалення фінансового механізму на підприємстві ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» слід використати такі основні положення:

- принцип наукової обґрунтованості у фінансовому плануванні набуває великого значення під час переходу від ринкової економіки. Він передбачає саме економічне обґрунтування показників фінансової діяльності, та його відображення реальних процесів соціального та економічного розвитку;

- для того щоб оптимізувати процес планування на підприємстві, вони повинні будти самостійними у фінансовому плануванні, це надає можливість в процесі розробки фінансового плану та при його виконанні регулювати розмір витрат та доходів, визначення самостійно джерел фінансування та знаходження додаткових фінансових ресурсів;

- аналіз прогнозування необхідно проводити для досягнення конкурентоспроможності та успіху, також необхідно розробляти цінову політику, та перевіряти її ефективність і за необхідністю вносити корективи [60].

Для ефективного управління ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» повинен вирішувати проблеми оптимального розміщення капіталу. Результати виробничо-фінансової діяльності напряму залежать від того, які асигнування були вкладенні в основні обігові кошти. Яка їх частка перебуває на виробництві та в сфері обігу, від цих факторів залежить фінансова стійкість підприємства.

Якщо підприємство не повністю використовує свої виробничі потужності, через недостачу сировини то фінансові результати також не будуть мати позитивних напрямів змін. Та створення надлишкових запасів також є негативними явищем в свою чергу, надлишок дебіторської заборгованості може

впливати на те, що є кошти, які не можна вчасно залучити до виробничого процесу, що негативно впливає на фінансовий стан підприємства загалом.

Загалом діяльність ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» є ефективною та стабільною. Для збільшення прибутків на підприємстві необхідно зменшити витрати, за допомогою підвищення рівня виробництва.

Основною задачею менеджменту в процесі управління грошовими активами є ефективне використання та його забезпечення тимчасово вільних грошових коштів. Одночасно з цим потрібно забезпечувати збалансоване управління ліквідністю, ризиком та дохідністю підприємства, та враховувати те, що за умов високої частки високоліквідних активів в балансі, буде вищою дохідність самого підприємства, та менші ризики виникнення кризових явищ [61].

Фінансовий план на підприємстві для передбачення кризових явищ повинні бути реалістичним, тобто його дохідна частина повинна як можна ближче відповідати реальним даним та повинен бути ефективним інструментом в управлінні. Фінансовий план розробляють на рік, за умов відповідності та підпорядкуванню стратегічному плану розвитку підприємства.

Одним з важливих механізмів, які ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» повинен використовувати – це фінансовий план.

Фінансовий план підприємства повинен включати в себе:

- розробку й узгодження фінансової моделі підприємства;
- формування прогнозного балансу ресурсів і вкладень, розрахунок прогнозних фінансових результатів, складання плану руху капіталу, плану фінансових операцій, плану розробки і впровадження фінансових продуктів і послуг;
- формування бюджету підприємства на рік у його дохідній і витратній частинах;
- встановлення лімітів видатків на утримання підприємства, визначення мінімальної рентабельності та дохідної частини бюджету, розрахунок податкових платежів;

- розрахунок прогнозних показників і нормативів [63].

ПАТ «Дніпропетровський стрілочний заводу» було б корисним проводити оперативний аналіз виконання фінансового плану що вже затвердити, та перепланування його за необхідності при зміні ринкових умов. Для виконання цього достатньо розробити програму MSExcel і в оперативному режимі та проводити перевірку аналітичних показників фінансового стану підприємства — план-факт-відхилення. Програма повинна містити такі основні блоки:

- управління грошовими потоками на підприємстві;
- управління платоспроможністю;
- управління діловою активністю підприємства;
- управління ліквідністю.

З метою результативного управління платоспроможністю підприємства визначаються які види діяльності та які саме елементи пасиву чи активу можуть сприяти зростанню або зниженню грошових коштів. Враховуючи тривалість та особливість фінансового та операційного циклів на підприємстві в окремих видах діяльності, та визначаючи напрямки змін активів чи пасивів для напрямку збільшення грошових потоків [64].

В залежності від фінансового циклу відбувається фінансування виробничих потреб на підприємстві, тобто чим менша тривалість циклу тим менше необхідно фінансових ресурсів. Фінансовий цикл можна зменшити шляхом прискорення обороту виробничих запасів підприємства, також дебіторської заборгованості та сповільнення обороту кредиторської заборгованості постачальникам.

Синхронізуючи надходження та виплати грошових потоків підприємства з метою платоспроможності, підприємство буде функціонувати ефективніше, використовуючи також організацію оперативного фінансового планування, а саме розроблення платіжного календаря [66].

Менеджер підприємства повинен приділити активну увагу для вирішення таких задач управління:

- моніторинг вихідних та вхідних грошових потоків;

- визначення необхідного мінімального обсягу грошових коштів, якого буде достатньо в обслуговуванні господарської діяльності;
- вирівнювання коливань обсягів виплат та надходжень грошових коштів, що мають за мету передбачення платіжної кризи;
- оптимізація системи розрахунків, таким чином щоб між покупцем та постачальником була обґрунтована політика надання кредитів та їх обслуговування.

Управління поточними пасивами підприємства напряму повинно обов'язково поєднуватися з управлінням ліквідністю оборотних активів.

А чистий капітал в свою чергу визначається, як різниця між поточними активами та зобов'язаннями. Якщо чистий оборотний капітал збільшується, то і більша частина оборотних активів підприємства фінансується у короткостроковому виразі, тому виникає зріст ліквідності активів та сам ризик втрати платоспроможності зменшується [67].

З метою підвищення рентабельності на підприємстві є необхідність скорочення матеріальних та інших витрат для виробництва за допомогою введення кошторисної, або бюджетної системи управління витратами підприємства на виробництво продукції. Це дає змогу для нормування та обґрунтування обліку витрат та відхилень їх від кошторисів.

З метою підвищення ділової активності необхідно проводити певний комплекс заходів, які пов'язані з покращенням збуту продукції також підвищенням конкурентоспроможності підприємства щодо асортименту.

Виходячи з цієї мети потрібно проводити такі заходи:

- заходи з підвищення маневреності та гнучкості асортименту продукції підприємства в рамках специфіки та його можливостей;
- розробити цінову тактику, яка повинна бути спрямована на розширення обсягів збуту шляхом доступної ціни.

При підвищенні фінансової стійкості підприємства необхідно ефективно управляти капіталом в умовах невизначеності. Капітал підприємства в свою чергу використовуватиметься у внутрішньому обороті та за його межами, так як

виникати ризик може за умов розміщення великої частини капіталу у виробничі запаси, або в дебіторську заборгованість.

Це загальні рекомендації покращення фінансової політики на ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод», шляхом вдосконалення управління ліквідністю, платоспроможністю, фінансовою стійкістю. Також це дає можливість збільшити прибуток підприємства та ефективність його функціонування за допомогою самого фінансового механізму.

Також підприємству може допомагати фінансова підтримка від держави. З метою ефективною діяльності підприємства, держава повинна не просто встановлювати законодавчу базу для функціонування, а також допомагати підприємствам за допомогою інструментів впливу на функціонування та фінансування підприємств. В табл. 3.1 наведені механізми підтримки державою підприємств.

Таблиця 3.1 – Види державної підтримки підприємств

Вид державної відтримки	Інструмент
Пряме фінансування	<ul style="list-style-type: none"> – державні субсидії; – перерахування частини податкових надходжень; – державні конкурсні та неконкурсні закупівлі; – нормативна підтримка; – гранти.
Непряме фінансування	<ul style="list-style-type: none"> – податкові пільги для донорів (грантодавців, спонсорів, меценатів, благодійників); – звільнення або пільги з податку на доходи бенефіціарів; – звільнення або пільги з податку на доходи організації.

Держава в європейських країнах використовує два основних механізми фінансування підприємств:

- пряма бюджетна підтримка;
- непряма фінансова підтримка (табл. 3.1).

Державне фінансування господарюючих суб'єктів проаналізувала група громадських організацій до якої відносять: Мережу розвитку європейського

права, Фондація регіональних ініціатив, Український незалежний центр політичних досліджень, Лабораторія законодавчих ініціатив. Цією групою також розглядалися акти Міністерств та уряду, що повинні затверджувати умови конкурсів та проектів для організацій. Також розглядалися порядок фінансування та виконання контролю та оцінки. Виконано аналіз правового регулювання щодо державних закупівель, та інших консультаційних та експертних послуг.

В результаті вивчення практики проведення самих державних закупівель громадських організацій, та їх участі в цих процесах підготовлено так звану «Білу книгу» реформування системи державної фінансової підтримки діяльності інститутів громадянського суспільства. В цій книзі було запропоновано певну систему заходів з запровадження «європейської моделі» фінансування підприємств [68].

Біла книга реформування передбачає перед собою:

- конкурсне фінансування діяльності саме інститутів громадянського суспільства;
- проведення конкурсів;
- створення фонду розвитку в Національному масштабі;
- змога отримати фінанси саме на витрати адміністративного характеру;
- спрощення процедур закупівель.

В результаті аналізу, який був проведений в рамках проекту «Сприяння розробці інституційної бази фінансування громадянського суспільства в Україні» аналіз стосувався законодавства в сфері, що існуючі законодавчі норми переважно відповідають критеріям, які застосовуються під час надання фінансової допомоги не урядовим організаціям в Європейському Союзі, а саме:

- конкурсні процедури, це метод через який кошти фінансової підтримки інститутів громадянського суспільства повинні розподілятися прозоро, в результаті яких визначаються найефективніші проекти;

- в першу чергу фінанси повинні направлятися на виконання програм та проектів що направлені на виконання державної політики;
- пріоритети надання фінансової допомоги повинні розроблятися при участі місцевих громад.

Враховуючи комплексний підхід в організації діяльності підприємств з боку держави, в симбіозі з керівництвом самих суб'єктів господарювання буде процвітання не тільки підприємства, а й економіки держави загалом.

Зовнішній вплив має велику роль на те як підприємство виконує свою діяльність, багато нових організацій через недосконале законодавство не змогли справитися з кризами. Так і ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» міг зазнати великих втрат через тендери, які були невчасно запущені, але через вдале керівництво, та налагоджену ситуацію в інших сферах функціонування підприємства, на виробництві, збуті, продажах криза не застала підприємство.

ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» враховуючи всі можливі ризики при функціонуванні, повинен вдосконалити такі механізми фінансової політики як:

- прогнозування та планування своєї діяльності, враховуючи доходи та витрати минулих періодів, розвитку ринкової економіки, збільшення чи зменшення ринків збуту та виход на нові ринки для реалізації продукції;
- формування фінансових резервів на підприємстві, у разі якщо оборотних коштів не буде вистачати для покриття заборгованостей, або їх не буде змоги вивести потрібен фінансовий резерв який би покрити термінові платежі;
- встановити ліміти на такі сфери як оплата праці, врахувати кількість працівників їх робочі години, так щоб на всі процеси функціонування вистачало ресурсу, але при цьому не було кадрів які не дають ефективності підприємству.
- внутрішня база для контролювання всіх господарсько- економічних процесів на підприємстві, з метою отримання прибутку;
- виконувати облік всіх статей власності на підприємстві, з метою контролю фінансового стану на підприємстві;

– аналіз прибутковості та доходності на підприємстві.

ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» повинен вдосконалити свої механізми фінансової політики, з метою отримання прибутку, та передбачення кризових явищ, які можуть призвести до банкрутства або до значних збитків.

Кризові явища, це те з чим стикаються багато вітчизняних підприємств, для того щоб передати кризи фінансова політика повинна проводитися вправно та злагоджено, задля отримання прибутку [57].

3.2 Шляхи попередження виникнення кризових явищ за допомогою фінансової політики підприємства

Проаналізувавши фінансовий стан ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод», та аналіз фінансової політики на підприємстві було визначено, що підприємство стикалося з кризовими явищами та вправно передбачує їх.

Фактори, які можуть спричинити фінансову кризу, поділяються на зовнішні, або екзогенні (які не залежать від діяльності підприємства) та внутрішні, або ендогенні (що повністю визначаються умовами діяльності самого підприємства).

Головними зовнішніми факторами є ринкові, національні та міжнародні. Ринкові фактори включають психографічні, науково-технічні та фактори конкуренції. Національні фактори складаються з економічних, політичних та демографічних. Міжнародні фактори формуються з урахуванням загальноекономічних, міжнародної конкуренції та стабільності міжнародної політики.

Таким чином, зовнішні фактори визначають:

- зменшення купівельної спроможності, споживчий вибір, навички, традиції, рівень доходності та накопичень населення;
- значний рівень інфляції, рівень витрат виробництва, технології, якості, маркетингу;

- нестабільність податкового законодавства та непрофесійність в управлінні;
- посилення конкуренції, фінансову, політичну та економічну нестабільність, нестабільність валютних ринків;
- сезонні коливання та кризи окремих галузей;
- посилення монополізму на ринку;
- міжнародний маркетинг тощо.

Головними внутрішніми факторами є принципи та шляхи діяльності, конкурентоспроможність продукції, можливості залучення та використання ресурсів, необхідні маркетингові стратегії, фінансовий та інвестиційний менеджмент [54].

Таким чином внутрішні фактори визначаються:

- неякісним менеджментом, невідповідним рівнем кваліфікації керівного складу та всього працюючого персоналу, традиціями, репутацією, іміджем підприємства;
- застарілою організаційно-штатною структурою та структурою управління підприємством;
- недоліками у виробничій сфері, інноваційній та інвестиційній діяльності;
- недосконалою концентрацією та диверсифікацією виробництва;
- низьким рівнем маркетингу та втратами ринків збуту продукції (збутова та цінова політика), фінансовим дефіцитом;
- відсутністю або незадовільною роботою служб контролінгу.

Усі наведені вище основні фактори, і принципи виникнення кризового стану тісно взаємозв'язані, і створюють складний комплекс причинно-наслідкових зв'язків. Звичайно, досліджуючи те чи інше підприємство, той чи інший випадок фінансової кризи, можна виділити певні специфічні причини фінансової неспроможності, але всі вони, як правило, зводяться до вже перелічених нами.

Ідентифікація цих ознак дає змогу правильно діагностувати фінансову неспроможність підприємства та дібрати найефективніший каталог санаційних заходів.

Ідентифікація фази фінансової кризи є необхідною передумовою правильної та своєчасної реакції на неї.

Основною метою антикризового фінансового управління є розробка та реалізація заходів, спрямованих на швидке відновлення платоспроможності та забезпечення достатнього рівня фінансової стійкості підприємства для виходу з кризового стану. Основними завданнями антикризової політики на мікрорівні є:

- оперативне виявлення ознак кризового стану;
- недопущення банкрутства підприємства;
- локалізація кризових явищ;
- фінансова стабілізація підприємства;
- запобігання повторенню кризи.

Конкретний зміст управлінських заходів залежить від глибини фінансової кризи. З цих позицій антикризове фінансове управління може становити:

- систему профілактичних заходів, спрямованих на попередження фінансової кризи;
- систему конструктивних та дійових заходів, спрямованих на виведення підприємства з фінансової кризи.

Розробка конкретної політики антикризового управління базується на таких принципах, як:

- необхідність запобіжного управління кризовими явищами у фінансово-господарській діяльності підприємства шляхом ранньої їх діагностики та розробки превентивних заходів;
- диференційований підхід до кризових явищ (факторів виникнення, виду кризи та стадії її розвитку) залежно від рівня небезпеки для фінансового розвитку підприємства;

- своєчасне та адекватне реагування на окремі кризові явища у фінансовому розвитку підприємства;
- першочергова реалізація внутрішніх можливостей фінансової стабілізації;
- використання при необхідності відповідних форм санації підприємства для уникнення його банкрутства.

Відповідно до зазначених принципів обов'язковими етапами формування і реалізації політики антикризового фінансового управління є:

- постійний моніторинг фінансового стану підприємства з метою своєчасного виявлення ознак кризових явищ;
- ідентифікація основних факторів, що зумовили кризовий стан підприємства;
- виявлення масштабів фінансової кризи;
- формування мети антикризової політики;
- вибір адекватних інструментів антикризового управління і розробка комплексу антикризових заходів;
- контроль за своєчасністю та ефективністю впроваджених заходів;
- внесення коректив у антикризову політику з урахуванням досягнутих результатів та зміни факторів зовнішнього і внутрішнього середовища.

Для вибору найефективніших форм санації, прийняття правильних рішень щодо усунення негативних процесів передовсім необхідно ідентифікувати причини фінансової неспроможності суб'єкта господарювання [61].

Фактори, які можуть призвести до фінансової кризи на підприємстві, поділяють на зовнішні, або екзогенні (які не залежать від діяльності підприємства), та внутрішні, або ендогенні (що залежать від підприємства).

Головними екзогенними факторами фінансової кризи на підприємстві можуть бути:

- спад кон'юнктури в економіці в цілому;
- зменшення купівельної спроможності населення;

- значний рівень інфляції;
- нестабільність господарського та податкового законодавства;
- нестабільність фінансового та валютного ринків;
- посилення конкуренції в галузі;
- криза окремої галузі;
- сезонні коливання;
- посилення монополізму на ринку;
- дискримінація підприємства органами влади та управління;
- політична нестабільність у країні місцезнаходження підприємства або в країнах підприємств - постачальників сировини (споживачів продукції);
- конфлікти між засновниками (власниками) [68].

Вплив зовнішніх факторів кризи має здебільшого стратегічний характер. Вони зумовлюють фінансову кризу на підприємстві, якщо менеджмент неправильно або несвоєчасно реагує на них, тобто якщо відсутня або недосконало функціонує система раннього попередження та реагування, одним із завдань якої є прогнозування банкрутства.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі магістра визначені узагальнені теоретичні відомості, та завдання, які вирішуються за допомогою фінансової політики підприємства. Визначені теоретико-методологічні положення, для опрацювання певних практичних рекомендацій з приводу вдосконалення фінансової політики підприємства в кризових умовах.

Встановлено, що одним з вагомих інструментів при забезпеченні розвитку підприємства, є фінансова політика. В свою чергу фінансова політика підприємства розуміє під собою ціленаправлене вживання фінансів з метою вирішення завдань з довгим та коротким терміном дії, вони визначаються саме статутними вимогами. Нестабільне економічне середовище, може призвести до непередбачуваної грошово-кредитної політики на державному рівні, тому підприємства повинні піклуватися про свій фінансовий стан задля ефективного функціонування та виживання. Макроекономічні дії влади призводять до необхідності розв'язання поточних фінансових проблем. Невиважена політика управління може призвести до суперечливих відносин між суб'єктами господарювання та інтересами держави [67].

Виявлено, що сам процес проведення фінансової політики потребує підбору відповідних засобів, способів, форм, механізмів та прийомів реалізації. Фінансова політика спрямована на врахування деяких особливостей – багатоваріантності, багатоконпонентності і багатофакторності керування фінансами задля виконання намічених завдань та для досягнення поставлених цілей. В результаті відсутності такої політики дії, та старання керівництва підприємства і працівників, стають нездатними передбачати кризи, усвідомлювати можливість їх настання та неорганізованість. Внаслідок – підприємство стає прямо залежним від випадкових обставин та чинників. Фінансова політика в свою чергу стає вкрай необхідним елементом в управлінні, а саме її побудова та проведення вказують на те, які цілі мають роботодавці та

дають характеристику тому, куди спрямована управлінська ланка, та те наскільки управлінські рішення можуть втілити інтереси сторін управління у виробничих процесах.

Встановлено, що сам механізм через який формується фінансова політика на підприємстві повинен бути дієвим та ефективним. Визначити чи є воно таким можна тільки за допомогою оцінки ефективності господарського механізму загалом. Темп зростання ВВП та національного доходу є узагальнюючим показником на макrorівні. Ці показники є основними джерелами підвищення добробуту суспільства. Враховуючи відмінність у змісті, складі та характері механізму його не можна тлумачити беручи тільки позиції об'єктивних чинників.

Встановлено, що концепція існування та розвитку підприємства являється основою антикризового управління підприємства, її також називають підприємницькою концепцією. Сама концепція в загальному вигляді повинна складатися з оцінки стану підприємства ще на етапі розробки характеристики та спрямування майбутнього розвитку підприємства. Основа ефективної підприємницької концепції визначається в:

- принципі ринкової орієнтації;
- принципі орієнтації на прибутковість;
- принципі орієнтації на конкуренцію;
- принципі орієнтації на соціальну орієнтацію.

Визначення змін підприємства в процесі антикризового управління повинне бути концептуальним, проте воно не зупиняє розвитку кризового процесу на підприємстві. З метою реалізації та розроблення стратегічних та тактичних рішень щодо локалізації прояву криз та зменшення їх розвитку необхідні концептуальні заходи. Оперативні управлінські рішення з метою виходу підприємства з кризового стану повинні бути захисними, наприклад можна скоротити витрати, закрити підрозділи, скоротити персонал, скоротити виробництво та збут. Також тактичні дії повинні бути дієвими, необхідно виконувати активні дослідження з маркетингу, використовувати внутрішні

резерви, підвищувати ціни на продукцію, модернізувати обладнання та удосконалювати саме управління. Тактичні дії управління повинні передбачати можливі збитки, виявляти внутрішні резерви, залучати додаткових кваліфікованих спеціалістів, проводити кадрові зміни та зміцнювати внутрішню дисципліну. Стратегічні рішення в свою чергу повинні виконуватися на основі результату аналізу та оцінки стану підприємства, повинні спрямовуватися на вивчення виробничого потенціалу підприємства, розробляти виробничі програми та формувати політику доходів [13].

Встановлено, що ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» конкурентоспроможне підприємство, яке виконує свою фінансову політику за допомогою механізмів та методів фінансової політики. Встановлює напрями та цілі для функціонування та отримання прибутку.

Виявлено, що в 2020 р. середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу склала 709 осіб, середня чисельність позаштатних працівників та осіб, які працюють за сумісництвом – 7 осіб, Чисельність працівників, які працюють на умовах неповного робочого часу (дня, тижня) у складі середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу – 5 осіб. За звітний 2020 р. середньооблікова чисельність зменшилась на 48 осіб. Середня кількість працівників на ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» за 2020 р. становила 716 осіб [11].

Встановлено, що активи підприємства збільшились за 3 роки. У 2018 р. активи балансу становили 161052 тис.грн., а в 2020 р. збільшились до 2065083 тис.грн., що на 454931 тис. грн. більше, це вказує на збільшення виробництва збільшення продажів та розширення підприємства ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод».

Проаналізувавши фінансовий стан ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» за даними 2018–2020 рр., можна зробити висновки, що підприємство стикалося с кризовими явищами та з загрозами. З початку пандемії погіршився фінансовий стан, проте керівництво підприємства використало вірну фінансову

політику, та в 2020 р. показники почали підвищуватися, та підприємство почало розвиватися.

Удосконалено механізми фінансової політики, та встановлено шляхи покращення та передбачення політики в кризових умовах. Виявлено основні задачі управління на ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод»

Виявлено методи управління фінансовою політикою, враховуючи мету підвищення ділової активності, рентабельності, ліквідності, та фінансової стійкості загалом. Визначено фактори що впливають на фінансовий стан підприємства.

Надано рекомендації щодо проведення фінансової політики на ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» за допомогою механізмів виявлення передкризових явищ, проведення поточного планування та аналізу показників фінансової діяльності підприємства, а саме:

- прогнозувати та планувати свою діяльність;
- формувати свої фінансові резерви;
- встановити фінансові ліміти;
- виконувати облік всіх статей балансу;
- виконувати аналіз прибутковості та дохідності на підприємстві.

Практичне використання запропонованих рекомендацій дозволить більш швидко передавати інформацію; підвищити надійність й скоротити терміни звітності; централізувати фінансове керівництво й збереження інформації; пов'язати повноваження й відповідальність; виключити дублювання доручень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаменко І. П. Фінансова політика як інструмент соціально-економічного розвитку країни. *Бізнес Інформ*. 2014. № 3. С. 341–345. URL : http://www.businessinform.net/pdf/2014/3_0/341_345.pdf (дата звернення 02.08.2021).
2. Ніпіаліді О.Ю. Фінанси підприємств: навч. посіб. Тернопіль: Економічна думка, 2009. 232 с.
3. Запатріна І. В. Формування фінансової політики держави: євроінтеграційний вимір. *Вісник КНТЕУ*. 2012. Вип. 2. С. 59–73.
4. Задворних С. С. Удосконалення фінансової політики України щодо детінізації фінансових потоків шляхом створення Громадського бюро. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. №. 4. URL : <http://global-national.in.ua/archive/3-2015/148.pdf> (дата звернення 03.08.2021)
5. Танклевська Н.П. Основні підходи щодо удосконалення фінансової політики. *Вісник Львівського національного аграрного університету. Сер. Економіка АПК*. 2009. Вип. 16. С. 40–44.
6. Структура правління «ПАТ Дніпропетровський стрілочний завод». Історія компанії: веб сайт. URL : <http://www.dsz.dp.ua/ua/downloads> (дата звернення 12.08.2021)
7. Болюх М. А., Бурчевський В. З., Горбатюк М. І. Економічний аналіз: навч. посібник. Київ: 2001. 540 с.
8. Теорія фінансової політики підприємства. Фінансова політика : веб сайт. URL : <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7124&i=10> (дата звернення 17.08.2021).
9. Чайковська В. П. Фінансова політика: підходи до розуміння та значення в діяльності підприємства. *Наукові записки. Сер. Економіка*. 2021. Вип.23. С. 203–205

10. Житна І. П., Нескреба А. М. Екон. аналіз госп. діяльності підприємств: навч. посібник. Київ, 1992. С.191.
11. Сіташ Т.Д. Фінансова політика держави: прагматика та проблематика. Академічний огляд. 2015. Вип.1. С. 29–34.
12. Мец В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: навч. посібник. Київ: Вища шк., 2003.278 с.
13. Теліженко О. М., Боронос В. Г. Узгодження основних складових реалізації фінансової політики в Україні. *Вісник Сумського державного університету. Сер. Економіка*. 2013. Вип.1. С. 35–44.
14. Опарін В. М. Фінанси. Загальна теорія: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2002. 340 с.
15. Шевчук В. Р. Аналітичне забезпечення раціоналізації грошових потоків підприємств. Львів : дис. канд. екон. наук, 2000.56 с.
16. Карпунь І. Н. Державні антикризові заходи фінансової стабілізації підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України. Сер.Економіка*. 2009. Вип.19. С.202–208.
17. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 392 с.
18. Турило А. М. Методологічні підходи до оцінки фінансової діяльності підприємства. *Фінанси України*. 2009. Вип.3. С. 45–49.
19. Jiang. Yu., Wang G. Monetary Policy Surprises and the Responses of Asset Prices: An Event Study Analysis. *SocioEconomic Challenges*. 2017. P. 22–44.
20. Kaaya, H.D. Government Support, Entrepreneurial Activity and Firm Management and Functionality of an Entity. *Business Ethics and Leadership*. 2011. P. 19–24.
21. Bonamigo, A., Mendes, D. Value Co-creation and Leadership: An Analysis Based on the Business Ecosystem Concept. *Business Ethics and Leadership*.2019. URL : <http://armgpublishing.sumdu.edu.ua/journals/bel/volume-3-issue-4/article-7/> (Last accessed:03.09.2021).

22. Важинський Ф., Колодійчук А. Антикризове фінансове управління як економічна система. *Науковий вісник НЛТУ України. Сер.Економіка*. 2010. Вип. 20. С. 127–131.
23. Терещенко О. А. Антикризове фінансове управління на підприємстві: монографія. Київ: КНЕУ, 2004. 268 с.
24. Журвель Г.П., Клевець В.Б., Хомин П.Я. Облікова політика підприємства в ринкових умовах. Навчальний посібник. Київ: «Видавничий дім «Професіонал», 2009. 320 с.
25. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 червня 1999 р. №80. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 15.07.2021)
26. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: Навчальнометодичний посібник. Київ: 2009. 328 с.
27. Варналій З.С. Проблеми забезпечення фінансової стійкості суб'єктів малого та середнього бізнесу. URL : www.ya.org.ua/brochure/2009/001/000.htm (дата звернення 16.09.2021).
28. Гадзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансовогосподарської діяльності підприємств. Київ: Кондор, 2004. 180 с.
29. Гринкевич С.С. Економічні основи стратегічного управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах ринкових перетворень. *Науковий вісник НЛТУ України. Сер.Економіка*. 2008. Вип. 18.5. С. 110–114.
30. Кнейслер О.В. Фінансове адміністрування і менеджмент у системі управління фінансами суб'єктів господарювання. *Наукові записки національного університету «Острозька академія». Сер.Економіка*. 2013. Вип. 24. С. 169–173.
31. Мельник В. І. Основні аспекти використання сучасної концепції стратегічного управління фінансовою діяльністю підприємства. *Фінанси України*. 2004. Вип.3. С.104–106.
32. Оспіщев В.І. Класифікація чинників впливу на фінансову стійкість підприємств. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі і послуг : зб. наук. праць. Харків: ДУ харчування та торгівлі. 2009. № 2. 218 с.

33. Schinasi G.J. Safeguarding financial stability: theory and practice. Washington. International Monetary Fund. 2005. P. 60.

34. Амосов О.Ю. Економіко-правове забезпечення антикризового фінансового управління: навч. посіб. Харків: ХарРІНАДУ «Магістр». 2008. 7 с.

35. Бондарева Г.Г. Сутність політики антикризового фінансового управління та критерії діагностики банкрутства підприємства. Зовнішня торгівля – проблеми та перспективи. *Фінанси України*. 1997. Вип. 1. С. 34–39.

36. Волосовин А. Е. Концепція створення систем інтегральної діагностики кризового стану та загрози банкрутства підприємств. *Вісник Тернопільської академії народного господарства. Сер.Економ.* 2012. Вип. С.63–72.

37. Гончарова М.Л. Основні завдання антикризового управління підприємством. Економіка: проблеми теорії та практики: навч посіб. Дніпропетровськ: ДНГА, 2012. 28 с.

38. Шембель Ю.С. Прогнозування кризового стану підприємства й обґрунтування комплексу заходів антикризового управління: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 «Економіка, організація та управління підприємствами». Дніпропетровськ: Нац. металургійна академія України, 2009.18 с.

39. Партин Г.О. Фінансова стратегія у системі управління фінансами. *Науковий вісник НЛТУ України. Сер.Економіка*. 2009. Вип.19. С.208–214.

40. Масленніков О. Ю. Фінансова стратегія та планування в умовах становлення ринку. *Науковий вісник НЛТУ України. Сер.Економіка*. 2007. Вип. 17. С. 260–262.

41. Зянько В. В. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення в умовах трансформаційних змін економіки України: моногр. Вінниця: УНІВЕРСУМ Вінниця, 2015. 172 с.

42. Лисяк Л.В. Бюджетна політика у системі державного регулювання соціально-економічного розвитку України. Київ: ДННУ АФУ, 2009. 600 с.

43. Буковинський С.А. Фінансова криза в Україні: вплив на розвиток економіки та деякі заходи з досягнення фінансової стабілізації. *Фінанси України*. 2010. Вип. 11. С. 10–30.
44. Ватульов А. Фінансова політика країн із трансформаційною економікою. *Вісник КНТЕУ. Сер. Економіка*. 2011. Вип.6. С. 55–64.
45. Верещагіна Г.В. Формування інтегральних показників оцінки рівня внутрішньої фінансової безпеки суб'єктів господарювання промисловості України. *Бізнес Інформ. Сер. Економіка*. 2011. Вип.11. С. 155–157.
46. Вишневська Е.В. Бюджетна політика: регіональний аспект: монографія. Луцьк: РВВ – Вежа Волин. держ. ун-ту, 2007. 244 с.
47. Власюк В.С. Важелі управлінських впливів на проведення фінансово-кредитної політики: монографія. Дніпро: Видав. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2006. 268 с.
48. Волковинська Т.В. Теоретичні засади реалізації ефективної бюджетної політики. *Наукові праці НДФІ*. 2009. Вип. 2. С. 34–42.
49. Даниленко А.І. Проблеми фінансової політики України й розвитку фінансово-монетарних важелів її реалізації. *Фінанси України*. 2007. Вип. 9. С. 51–58.
50. Зимовець В.В. Акумуляція фінансових ресурсів та економічний розвиток: монографія. відпов. ред. д.е.н., проф. В.І. Кононенко. Київ.: Ін-т економіки НАН України, 2003. 314 с.
51. Кириленко О.П. Фінанси: навч. посібник .2-ге вид. перероб., доп. – Тернопіль: Економічна думка. 1999. 163 с.
52. Комарова І.В. Фінанси (практикум): Навчально-методичний посібник. Донецьк: ТОВ «Юго-Восток», Лтд, 2005. 342 с.
53. Юхименко П. І. Сучасні тенденції і стратегія фінансової політики України. *Фінанси України*. 2005. Вип.10. С. 101–110.
54. Колінець Л. Антикризове регулювання економіки в умовах світових економічних криз: орієнтація на реалізацію стратегії економічного розвитку. *Економічний аналіз*. 2010. № 5. С.276–279.

55. Боцман С.В. Ефективна модель антикризового управління на підприємстві. I Міжнародна науковопрактична інтернет-конференція «Проблеми та перспективи інноваційного соціально-економічного розвитку в умовах глобалізації: регіональний вектор», Ізмаїл. 2012. URL: <http://fei.idgu.edu.ua/conference/dokl/d22.html> (дата звернення 01.07.2021)
56. Ванькович Д.В. Організація системного підходу в управлінні фінансовими ресурсами. *Регіональна економіка*. 2001. №3. С. 225–231.
57. Стеців Л. П. Теоретико-методичні аспекти управління фінансовим станом підприємства. *Наукові записки*. 2014. Вип 1. С. 44 –48.
58. Глущенко В.В. Введення в кризисологію. Фінансова кризисологія. *Антикризове управління*. 2008. 88 с.
59. Бляхман Л.С. Основи функціонального та антикризового менеджменту. навч. посібник. СПб. 1999. 378 с.
60. Барінов В.А. Антикризове управління: навч. посібник. Москва: ІД «ФБК – Прес», 2005. 382 с.
61. Іванух Р. Фінансова політика держави на шляху до стабілізації економіки. *Фінанси України*. 2009. № 5. С. 36–42.
62. Виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та можливого його банкрутства. *Статистика України*. 2003. № 4. С. 87–94.
63. Шапурова О.О. Політика антикризового управління при загрозі банкрутства. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 8. С. 147–154.
64. Зубков С. О. Ефективність політики фінансування необоротних активів підприємств торгівлі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. Наук: спец. Х., 2008. 20 с.
65. Сторожук Т.М. Фінансова політика підприємства в контексті його внутрішньогосподарської політики URL : http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/znpnudps/2011_1/pdf/11stniep.pdf (дата звернення 18.08.2021)
66. Ковалюк О. М. Фінансовий механізм економіки України. *Фінанси України*. 2001. № 9. С. 22–28.

67. Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К. Я. Фінансова діяльність підприємства: підручник. Київ, 2007. 384 с.
68. Кириленко О.П. Фінанси: навч. посібник. Тернопіль: «Економічна думка», 2008. 163 с.
69. Артус М.М. Фінансовий механізм в умовах ринкової економіки. *Фінанси України*. 2005. № 5. С. 54–59.
70. Комарецька П.В. Управління фінансовим потенціалом підприємств. URL : avtoreferat.net/content/view/13888/46/ (дата звернення 28.09.2021)
71. Львовчкін С.В. Фінансовий механізм макроекономічного регулювання. *Фінанси України*. 2000. № 12. С. 25–33

ДОДАТОК А

Основні складові фінансової політики підприємства

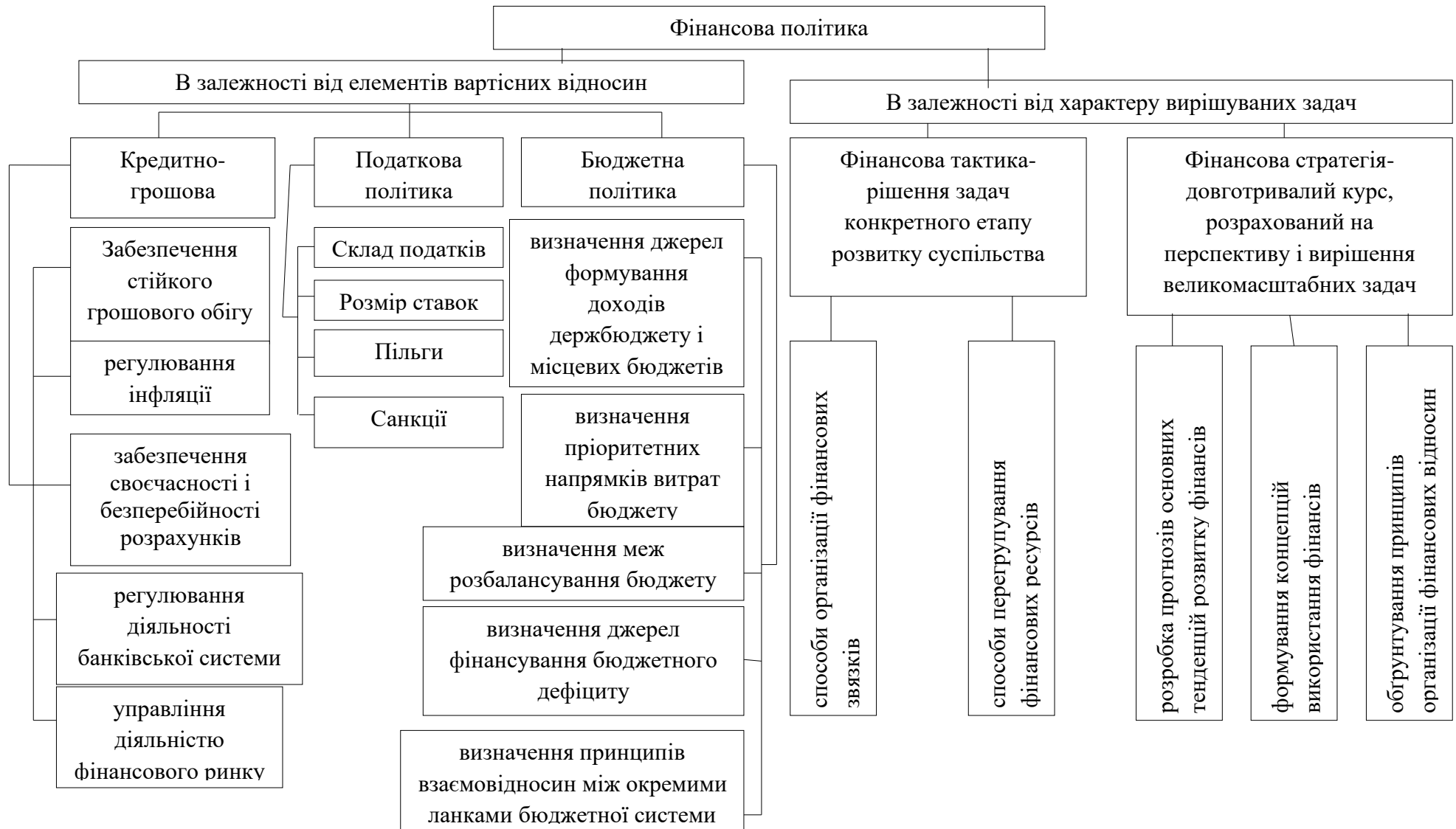

Рисунок А.1 – Основні складові фінансової політики підприємства

ДОДАТОК Б

Організаційна структура ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод»

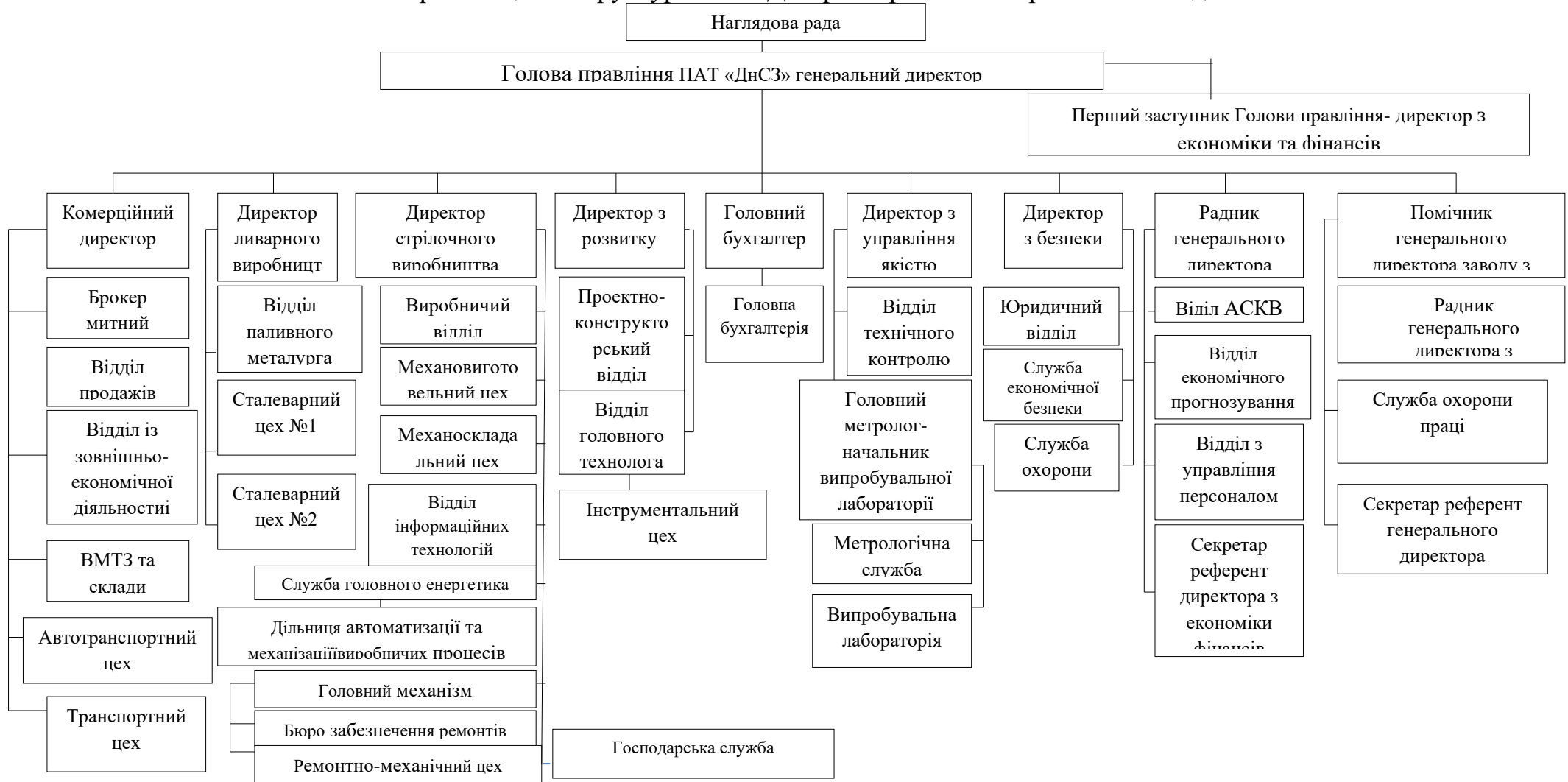

Рисунок Б.1 – Організаційна структура ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод»

ДОДАТОК В

Баланс ПАТ«Дніпропетровський стрілочний завод» 2018–2020рр., та
вертикальний аналіз

Таблиця В.1 –Актив балансу ПАТ«Дніпропетровський стрілочний завод»
2018-2020рр., та вертикальний аналіз, тис.грн.

Актив	Код рядка	2018	2019	2020	Вертикальний аналіз		
					2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи	1000	5404,00	6461,00	8710,00	0,49	0,58	0,61
первісна вартість	1001	11716,00	13897,00	17212,00	0,00	0,00	0,00
накопичена амортизація	1002	6312,00	7436,00	8502,00	0,00	0,00	0,00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Основні засоби	1010	365117,00	567316,00	562246,00	33,17	50,81	39,38
первісна вартість	1011	893278,00	1002631,00	1041891,00	0,00	0,00	0,00
знос	1012	528161,00	435315,00	479645,00	0,00	0,00	0,00
Інвестиційна нерухомість	1015	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Довгострокові біологічні активи	1020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Довгострокові фінансові інвестиції:							
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0,00	0,00	1906,00	0,00	0,00	0,13
інші фінансові інвестиції	1035	35,00	35,00	35,00	0,00	0,00	0,00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	138742,00	0,00	0,00	12,60	0,00	0,00

Продовження таблиці В.1

1	2	3	4	5	6	7	8
Інші необоротні активи	1090	0,00	72341,00	64432,00	0,00	6,48	4,51
Усього за розділом I	1095	509298,00	646153,00	637329,00	252,29	271,3	257,8
II. Оборотні активи							
Запаси	1100	305394,00	319703,00	303211,00	27,74	28,63	21,24
Виробничі запаси	1101	211357,00	177602,00	242935,00	19,20	15,91	17,02
Незавершене виробництво	1102	81414,00	141793,00	55132,00	7,40	12,70	3,86
Готова продукція	1103	12515,00	0,00	4899,00	1,14	0,00	0,34
Товари	1104	108,00	308,00	245,00	0,01	0,03	0,02
Поточні біологічні активи	1110	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	310218,00	339280,00	335640,00	28,18	30,39	23,51
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	1130	122679,00	11957,00	45958,00	11,14	1,07	3,22
з бюджетом	1135	34410,00	57332,00	415,00	3,13	5,13	0,03
у тому числі з податку на прибуток	1136	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	18880,00	16686,00	31421,00	1,72	1,49	2,20
Поточні фінансові інвестиції	1160	245944,00	308900,00	576295,00	22,34	27,66	40,36
Гроші та їх еквіваленти	1165	63017,00	62492,00	124740,00	5,72	5,60	8,74
Готівка	1166	0,00	9,00	2,00	0,00	0,00	0,00
Рахунки в банках	1167	63017,00	62483,00	124738,00	0,00	0,00	0,00
Витрати майбутніх періодів	1170	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші оборотні активи	1190	312,00	224,00	10074,00	0,03	0,02	0,71
Усього за розділом II	1195	1100854,0	1116574,0	1427754,0	100,0	100,0	100,0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0,00	0,00	0,00			
Баланс	1300	1610152,0	1762727,0	2065083,0	352,2	371,3	357,8

Таблиця В.2 – ПАТ«Дніпропетровський стрілочний завод» 2018–2020 рр.,
та вертикальний аналіз, тис.грн.

Пасив	Код рядка	2018	2019	2020	Вертикальний аналіз		
					2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2673,00	2673,00	2673,00	0,17	0,15	0,13
Капітал у дооцінках	1405	0,00	2705,00	2705,00	0,00	0,15	0,13
Додатковий капітал	1410	39,00	66,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Резервний капітал	1415	668,00	668,00	668,00	0,04	0,04	0,03
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1459947,00	1598160,00	1839363,00	90,67	90,66	89,07
Неоплачений капітал	1425	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Вилучений капітал	1430	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Усього за розділом I	1495	1463327,00	1604272,00	1845409,00	90,88	91,01	89,36
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Відстрочені податкові зобов'язання							
	1500	23314,00	22268,00	31050,00	1,45	1,26	1,50
Пенсійні зобов'язання	1505	20360,00	24635,00	23417,00	1,26	1,40	1,13
Довгострокові кредити банків	1510	8951,00	0,00	0,00	0,56	0,00	0,00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0,00	67178,00	63676,00	0,00	3,81	3,08
Довгострокові забезпечення	1520	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Цільове фінансування	1525	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Усього за розділом II	1595	52625,00	114081,00	118143,00	3,27	6,47	5,72

Продовження таблиці В.2

1	2	3	4	5	6	7	8
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	1600	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Поточна кредиторська заборгованість за:							
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0,00	2937,00	3501,00	0,00	0,17	0,17
товари, роботи, послуги	1615	40498,00	11020,00	12126,00	2,52	0,63	0,59
розрахунками з бюджетом	1620	19175,00	5827,00	49585,00	1,19	0,33	2,40
у тому числі з податку на прибуток	1621	17711,00	3200,00	31760,00	1,10	0,18	1,54
розрахунками зі страхування	1625	1596,00	1527,00	2105,00	0,10	0,09	0,10
розрахунками з оплати праці	1630	5454,00	5220,00	6737,00	0,34	0,30	0,33
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	4572,00	801,00	11246,00	0,28	0,05	0,54
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	1699,00	106,00	1570,00	0,11	0,01	0,08
Поточні забезпечення	1660	18539,00	15442,00	10039,00	1,15	0,88	0,49
Доходи майбутніх періодів	1665	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші поточні зобов'язання	1690	2794,00	1494,00	4622,00	0,17	0,08	0,22
Усього за розділом III	1695	94200,00	44374,00	101531,00	5,85	2,52	4,92
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Баланс	1900	1610152,00	1762727,00	2065083,00	100,00	100,00	100,00

ДОДАТОК Д

Таблиця Д.1 – Звіт про фінансовий результат ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» 2018–2020 рр., та абсолютні відхилення, тис.грн.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ					абсолютні відхилення	
1	2	3	4	5	6	7
Стаття	Код рядка	2018	2019	2020	2018/2019	2019/2020
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1522401	969985	1675478	-552416	705493
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-884697	-613165	-959985	271532	-346820
Валовий:						
прибуток	2090	637704	356820	715493	-280884	358673
збиток	2095	0	0	0	0	0
Інші операційні доходи	2120	65663	28141	103870	-37522	75729
Адміністративні витрати	2130	-83120	-76756	-75579	6364	1177
Витрати на збут	2150	-28855	-32143	-35023	-3288	-2880
Інші операційні витрати	2180	-62035	-92821	-185599	-30786	-92778
Фінансовий результат від операційної діяльності:						
прибуток	2190	529357	183241	523162	-346116	339921
збиток	2195	0	0	0	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0	0	0	0
Інші фінансові доходи	2220	8969	24814	70842	15845	46028
Інші доходи	2240	8923	4903	58531	-4020	53628
Фінансові витрати	2250	-1961	-41102	-44389	-39141	-3287
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0	0	0	0
Інші витрати	2270	-4414	-3279	-9023	1135	-5744
Фінансовий результат до оподаткування:						
прибуток	2290	540874	168577	599123	-372297	430546
збиток	2295	0	0	0	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-99612	-30364	-136895	69248	-106531
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0	0	0	0
Чистий фінансовий результат:						
прибуток	2350	441262	138213	462228	-303049	324015
збиток	2355	0	0	0	0	0

Продовження таблиці Д.1

II СУКУПНИЙ ДОХІД					абсолютні відхилення	
Стаття	Код рядка	2018	2019	2020	2018/2019	2019/2020
1	2	3	4	5	6	7
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	2705	0	2705	-2705
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0	0	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0	0	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0	0	0	0
Інший сукупний дохід	2445	41	27	0	-14	-27
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	41	2732	0	2691	-2732
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0	0	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	41	2732	0	2691	-2732
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	441303	140945	462228	-300358	321283
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ						
Матеріальні затрати	2500	764984	49025	802255	-715959	753230
Витрати на оплату праці	2505	166134	160143	169831	-5991	9688
Відрахування на соціальні заходи	2510	28813	30292	32400	1479	2108
Амортизація	2515	26191	37692	46862	11501	9170
Інші операційні витрати	2520	34856	39676	42098	4820	2422
Разом	2550	1020978	757828	1093446	-263150	335618
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ						
Середньорічна кількість простих акцій	2600	254560	254560	254560	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	254560	254560	254560	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1733,43	542,48	1815,79	-1190,944	1273,30
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1733,43	542,48	1815,79	-1190,94	1273,30

**Декларація академічної доброчесності
здобувача вищої освіти ЗНУ**

Я, Євlamp'єва Альона Юріївна, студентка 2 курсу, заочної форми навчання, економічного факультету, спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», освітньої програми «Фінанси і кредит», адреса електронної пошти: aaala_evlampjeva@icloud.com,

– підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Вдосконалення фінансової політики ПАТ«Дніпропетровський стрілочний завод» в кризових умовах» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена;

– заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

– згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____

Підпис _____

Євlamp'єва А.Ю.

ПБ (студента)

Дата _____

Підпис _____

Щебликіна І.О.

ПБ (наукового
керівника)